

בלבבי

משכן אבנה

תשפ"ד
גיליון שלא

פרשת השבוע
שאלות ותשובות
שולחן ערוך
עבודה
מחשבה
קבלה

יתרו

בלבביפדיה
מחשבה

אות בי"ת

לקבלת הגיליון השבועי בדוא"ל
יש לשלוח בקשה לכתובת:
bilvavi231@gmail.com

לקבלת הגיליון השבועי בפקס
יש לשלוח בקשה לפקס המערכת:
03-5480529

**כל החומר [זולת מדור פרשת השבוע]
שמופיע בגיליונות אלו מידי שבוע
יוצא לאור לראשונה**

ללקיחת חלק בהוצאות הגדולות
של הדפסת הספרים לזיכוי הרבים
ניתן לתרום במערכת הטלפונית:

מרכז הצדקה
ישראל: 1-800-28-28-28
USA +972-2-5025580

יש לציין מספר קרן:
בלבבי משכן אבנה - 4387

© כל הזכויות שמורות

מספר ישיר לשמיעת
השיעורים בקול הלשון:

073-295-1245 ישראל
USA 718-521-5231

מערכת 'בלבבי משכן אבנה'

טלפון: 052.763.8588

פקס: 03-5480529

ת.ד. 34192 ירושלים

9134100

bilvavi231@gmail.com

תוכן הגיליון

יתרו ♦ תשפ"ד

פרשת השבוע

ה תורת הרמז יתרו

שאלות ותשובות

ט שער הנו"ן - ד'

שולחן ערוך עם פי' בלבבי משכן אבנה

יג סימן ז' סעיף א'

עבודה

יז דע את תורתך - חיבור לתורה סוף פרק ד'
כא בלבביפדיה עבודת ה' אנכי

מחשבה

לג סוגיות במחשבה אברהם
לה בלבביפדיה מחשבה אות בי"ת
נד מילון ערכים בארמית ארב

קבלה

נד מילון ערכים בקבלה אגר
נז בלבביפדיה קבלה ארר
סא עץ חיים דרושי הצלם - דרוש ג'

תורת הרמז

פרשת יתרו

וישמע יתרו. (יח, א) יתרו וכשנתגייר נוסף ו. וענין ו', שמעלת ישראל על העכו"ם. שעכו"ם אפי' אם מקיים תרי"ג מצות, מ"מ אין לו שייכות בדרבנן. דהוא לא שייך שילוד אשה יצוה עליו. ולכך אמרו ביבמות כ', המקיים דברי חכמים נקרא קדוש, כמ"ש ואתם תהיו לי גוי קדוש. וזה שייך רק בישראל. ולכך קודם שנתגייר, אע"פ שהיתה לו שייכות בתרי"ג מצות, נקרא יתרו, עה"א גימ' תרי"ג. וכשנתגייר נקרא יתרו גימ' תר"כ. כמנין מצות דרבנן ודאוריתא.

פרשת השבוע

תורת הרמז

בברכת החודש. 'חיים שיש בהם יראת שמים ויראת חטא, חיים שאין בהם בושה וכלימה'. הענין. מעשה דרב עמרם בסוף קדושין, שניצל ע"י שבייש עצמו. ולכך אם יהא בנו יראת שמים, ננצל ממילא. ואפשר שיהיה בלא בושה וכלימה. 'ויחד יתרו'. (יח, יט) וברש"י, 'וישמח'. הענין. כל שמחה לשון שלמות, בחינת אחדות. וזה ויחד לשון אחד, שלם, שמח.

'ויחן ישראל כנגד ההר'. (יט, ב) ופרש"י 'בלב אחד'. ועד עכשיו בפילוג. והוא ענין במחשכים הושיבני. וכן ארז"ל על תלמוד בבלי. כי כשחטאו ירדו לגלות, וחלק התורה נעשה כמו קודם הנתינה, שהיו בפילוג.

'לא יהיה לך אלהים אחרים על פני'. (כ, ג) אלהים אחרים. כל סט"א בחינת אחור, וקדושה פנים. וזהו על פני, לשון פנים.

'ולא תעלה במעלות על מזבחי'. (כ, כג) הענין. כל מזבח מקדש החומר ומעלהו לרוחני. ולכך אין להראות עליו את הערוה, שהיא בחינת חומר.

ואח"כ אהבה. וזו בחינת משה, דעת, חיבור יראה ואהבה. ולכך לגרשם היתה שייכות לע"ז, כי הוא רק בחינת יראה.

(יח, א) יתרו שבע שמות נקראו לו. ולכך כשבא משה אליו נאמר 'ויואל משה', שנשבע לו, שיתרו בחינת שבע, שבועה.

'וישמע יתרו כהן מדין'. (יח, א) יתרו שבע שמות היו לו. כלומר, כנגד ז"ס תחתונות. מחסד עד מלכות. כהן בחינת חסד, עם בחינת מדין, אותיות דן ים, בחינת מלכות.

לכשנתגייר הוסיפו לו אות ו'. הענין. נאמר 'ויחד יתרו', לשון אחדות, שנעשה אחד עם ישראל. ולכך הוסיפו לו ו', ואו במילוי גימ' אחד.

גר אות שלישית מתחלת הא"ב, וכן מהסוף. ענין גר בחינת חיבור לכנס"י. וזה סוד דעת, שלישי. ולכך גר זה שייך למשפחת משרע"ה, בחינת דעת. וכן שאר גרים. כמו הערב רב שהביא משה, שהם משורשו. ואולי לכך פרשה זו פתיחה למתן תורה, בחינת דעת. ואע"פ שהגר עצמו בחינת מלכות, מ"מ החיבור שלו לכנס"י, ע"י דעת.

שבת פ"ח. 'אר"א בשעה שהקדימו ישראל נעשה לנשמע, יצאה בת קול ואמרה להן, מי גילה רז זה לבני'. ביאורו. מי, בחינת בינה שנקראת מי, היא גילתה רז זה לבני, בחינת סיני, בינה. והבן.

נדדים ל"ח. 'אר"י, בתחלה היה משה למד תורה ומשכחה, עד שניתנה לו במתנה, שנא' ויתן אל משה ככלתו לדבר אתו'. הענין. ככלתו, לאחר מ' יום, בחינת בן מ' לבינה. ששם אין בחינת שכחה, שהשכחה

(כ, כב) ענין סמיכות איסור לא תבנה אתהן גזית, לאיסור מעלות. איסור גזית הוא מפני שהמזבח בחינת חיבור, והחרב פירוד. וכן איסור מעלות, שע"כ מרחיב רגליו, וזו בחינת פירוד בין שני הרגלים.

'ולא תעלה במעלות'. (כ, כג) וברש"י, 'לא תנהג בהם בזיון'. בחינת בוששה, שורש בש, שב. כל בחינת מזבח הוא להשיב הדברים לשורשם. ולכך ממנו ילפינן ענין בוששה, בזיון, שורש בז. דבמלה מזבח יש אותיות בז.

'מעלה'. אותיות מעילה בהקדש. הענין. עליה אין בה יושר. אולם במדרגות, יש גם יושר, במקום המדריגה. ובמקום זה אין עליה. וזו בחינת ירידה, בחינת מעילה.

'וישמע יתרו'. (יח, א) ענין גר, בחינת יתרו, יתר לשון תוספת. וזו בחינת נוק', שהיא הוספה. ולכך וישמע, סוד שמיעה בחי' קבלה. כמ"ש 'לא שמיע לי, לא סבירא לי, היינו לא מקבל. הרי ששמיעה בחי' נוק', מקבל. ולכך 'ויחד יתרו', נעשה בשרו חידודין. הענין. כי גר בחינת יראה, בחי' נוק', ולא אדם. ולכן עדיין מיצר בשותפיו הקודמים. ולכן נקראו ליתרו ז' שמות, כנגד נוק', שביעית. ואולי לכך, 'גיורא עד עשרה דרי לא תבזי ארמאה באפיה', דוקא עשרה, מלכות. ועוד י"ל, כי השם גר הוא גם להנמצא בארץ נכריה. הענין. שיש לו קרקע זרה לו, וקרקע בחינת מלכות. וזו בחינת גר, יראה, שנכנס למדת מלכות.

'גרשם, כי אמר גר הייתי בארץ נכריה'. (יח, ג) יש ב' בחינות יראה. ניתוק מן הרע, וזו בחינת גרשם, אותיות שמר. ובחינה ב', אהבה, בחי' אלהי אבי בעזרי. ותחלה יראה,

הטבע. שהרי נכוה. כידוע ממשל של חז"ל. וע"כ הבין יתרו שיש כח על טבעי שמביא את עמלק להלחם, והבין את בחינת ז'ה לעומת זה עשה אלקים'.

איתא בחז"ל, 'בשעה שנתן הקב"ה תורה לישראל, עוף לא צייץ חמור לא געה'. הענין. יש ד' יסודות. ובג' מצינו דיבור. אדם מדבר, בבהמה מצינו שיחת עופות, וכן בצומח מצינו שיחת דקלים. ולכך כולם שתקו, שכל אחד שמע את הדברים לפי שפתו. אע"פ שהקב"ה דיבר באופן אחד, מ"מ מצד המקבלים, כל אחד קיבל לפי בחינתו.

(יה, כא) מה שהעצה למנות שרי אלפים וכו' באה מצד יתרו. הענין. משה בחינת נקודה עליונה ביותר בבריאה, ותכליתו לרדת לנקודה היותר נמוכה. וזו בחינת יתרו, גר, ששורשו במלכות. וע"י בקשת המלכות לגילוי, יש השתלשלות בחינת אלף מאה וכו'. אולם כ"ז כשיש בקשה מלמטה, בהתעוררות התחתונים. ולכך כתיב 'אני חתנך יתרו בא אליך'. ופרש"י, 'אם אין אתה יוצא בגיני וכו'". עניינו. שיתרו אמר למשה, שאם לא יכול לרדת למדרגתו, שירד לפחות למדרגת אשתו. ואם לא זה, לפחות בניו, שמושרשים במחשבת האב. משא"כ אשתו שהיא כנגד דיבור. כמ"ש הבעש"ט. וז"ש 'וישתחו'. כלומר שמשה כופף עצמו להשפיע למדרגת יתרו. וז"ש 'איש', דוקא בחינת איש, לשון חשיבות.

זכור ושמור בדבור אחד נאמרו. הענין. כי סוד הדעת הוא חיבור דו"ג. וכן ענין רואים את הקולות, הוא חיבור הפכים.

מסט"א, ושליטתם רק בז"ת. ולכן כשעלה לבחי' מ' בינה. עלה משכחה לזכרון.

ואשא אתכם על כנפי נשרים. (יט, ד) מתן תורה בשלישי, בחינת קו אמצעי. ולכך אמר כנפי נשרים, נשר בחינת רחמים, קו אמצעי. וכן 'והייתם לי סגולה מכל העמים', סגולה לשון סגול, ג' נקודות.

וישלח משה את חותנו וילך לו לארצו'. (יח, כז) יתרו בחינת גר, מלכות. וז"ש לארצו, לבחינתו, ארץ, מלכות.

וגם כל העם הזה על מקומו יבא בשלום'. (יח, כג) ביאור מקומו, מקום בחינת מלכות, ומגיעים למלכות ע"י יסוד, בשלום.

היו נכנים לשלשת ימים, אל תגשו אל אשה'. (יט, טו) הענין. אמרו חז"ל 'שבשעה ששמעו ב' דברות ראשונות פרחו נשמתם'. והביאור. אילו היו במדריגה שגם הגוף היה ראוי לשמוע הדברות, לא היו נצרכים לפרוש מן האשה, שהיא בחינת גוף. והבן מאוד.

(פ, טו) ענין שהיו רואים את הנשמע ושומעים את הנראה. כי ראייה מתפשטת מן המוח, דוכ'. ושמיעה בלבא תליא, בחי' נוק'. ויחוד הראייה והשמיעה, בחינת יחוד דוכ' ונוק', מח ולב. וזה נעשה ע"י ב' הלוחות, שהאחד היה בין אדם למקום, ואחד בין אדם לחבירו. והיו מאוחדים ביחד.

וישמע יתרו וכו', (יח, א) 'מה שמע, לחד מ"ד שמע מלחמת עמלק'. הענין שזה הביאו יותר מעשרת המכות. 'מלחמת עמלק' דיקא, לא 'נצחון ישראל במלחמה'. כי עצם זה שבא עמלק להלחם, זה נגד

מהות כלילת ההפכים - השורש לאהבת ישראל פנימית

שאלה:

בשפ"א כתוב בכמה מקומות שכל שנאת האומות לישראל אינם מגיעה מאומות העולם אלא מתחילה מתוך ישראל, ע"י פירוד הלבבות בין נפשות ישראל, ואם כן בזמן הזה של עקבתא דמשיחא ששורש כל הצרות בחבלי משיח הוא ע"י שער הנו"ן דטומאה שפורצת בכל מקום ועיקר העבודה היא לפרוש משער הנ' דטומאה, האם מלבד כך ישנה עבודה מיוחדת של בין אדם לחבירו שכל אדם צריך עכשיו לתקן ביותר, כגון שנאת חנם ולשון הרע ועינו צרה בחבירו וכו'.

תשובה:

שער הנו"ן, כללות ההפכים, וזה השורש הפנימי לאהבת ישראל, אחדות עם כל מי שהפוך ממני. אולם רק בקדושה. זה השורש הפנימי של התיקון, והענפים הם כל גדרי תורה. (שו"ת שאל ליבי, תשפ"א)

אופני החיבור לשער הנו"ן שבתורה

שאלה:

א. בחלק של לימוד תורה, איך מתחברים לנ' דקדושה, האם זה שייך רק למי שלומד תורה לשמה בגילוי או שגם מי שלא לומד תורה לשמה יכול להתחבר,

ב. האם בצורת הלימוד יש אופן שמביא לחיבור של שער הנ'.

ג. והאם הרב יכול לתת דוגמא לצורת הלימוד הזו.

תשובה:

א. בעיקר. אולם כל הלומד עד כלות הכוחות, בכלל, וכח המחשבה בפרט זהו מסירות נפש ששורשו שער הנ'.

ב. לימוד התורה באופן של אחדות. לראות בכל מחלוקת את הפרוד, ואח"כ את האחדות, איך כל השיטות יחדיו משלימים תמונה שלמה, סוד כללות הפכים שיוצר תמונה שלמה.

ג. להתחיל להתבונן בכל דבר בצורת דבר והיפוכו, לראות איך כל דבר מתגלה מתוך הפכו. מתוך הבנה שהיפך של דבר

שאלות ותשובות

בנושא:

שער הנו"ן - ד'

תשובה:

בכל הדורות כולם היו ב' דרכים. (א) הדרגה. (ב) מסירות נפש, כרבי אליעזר בן דורדיא. בדור דידן שיש גילוי של קליפת שער הנ', לעומתו נצרך מסירות נפש. אולם אין הכוונה שבכל מעשיו יעשה בדרך של מסירות נפש. אלא שיהיה לו שייכות למדרגת מסירות נפש. ולכך כל אחד צריך לקחת נקודה אחת בעולמו, ובה לעבוד במסירות נפש. אפשר לקחת את הנקודה הקשה ביותר, אולם כמובן זה קשה מאוד ולא קרוב לרוב בנ"א. אולם אפשר לקחת נקודות אחרות איש לפי נפשו, ובעיקר את הנקודה החזקה בנפשו, ועי"ז דבק במדרגת מסירות נפש. ומכאן ואילך שייך לשער הנ' של קדושה, ואינו שבוי ביד שער הנ' דקליפה. ואור זה יאיר אף לשאר חלקי עבודתו. (ספר שאל ליבי עמוד תע"ד)

כיצד לחיות עם**שער הנו"ן דקדושה בחיי היום יום****שאלה:**

במאמר "בעתיקא תליא מלתא" שמופיע בחלק מועדים בערב פסח, מבואר שהדרך להנצל בדור האחרון, להדבק לשער נ' דקדושה.

והשאלה היא:

היכן מתגלה החיבור לנ' דקדושה בחיי היום יום, פירוש איך אדם שבקע, חי את חייו הארציים?

תשובה:

הוא דבוק במעמקים הפנימים, וברצוא ושוב יוצא לעניני העולם, ושב לעולמו הפנימי. כמ"ש הבעש"ט שזהו גדר בני

הוא ככף היד ואחוריה, שהם הויה אחת. כגון אור היפוכו חשך, לית נהורא אלא מגו חשוכא. שמחה היפוכה עצב, בת"ב נולד משיח. (ספר שאל ליבי עמוד רי"ב)

שורש הנשמה - שער הנו"ן הפרטי**שאלה:**

האם בדורינו ישנו צדיק שהגיע לשער הנ' דקדושה?

תשובה:

כל מי שהגיע לשורש נשמתו, הגיע לחלקו בשער הנו"ן הפרטי. (ספר שאל ליבי עמוד רי"ג)

כל אדם לפי ערכו יכול לאחוז בשער הנ' דקדושה - ע"י מסירות נפש באיזה פרט**שאלה:**

בשיחה הנקראת "פסח עבודת דורנו", הרב כותב שהדרך להתגבר על הבחינה של נ' שערי טומאה שנמצאת בדור שלנו, הוא אך ורק על ידי מסירות נפש.

כפי שזכור לי משיעורים אחרים של הרב, הרב כותב שיש שני דרכים, דרך של צעד אחרי צעד ודרך של מסירות נפש, לפי מה שהרב אומר בשיעור של פסח יוצא שיש רק דרך אחת בלבד?

אשמח גם לתרגום של זה למשהו מעשי, אדם שקשה לו ללמוד ונמשך לתאוות, לשינה האם הדרך הנכונה שימסור את כל כולו ברגע אחד לעבודת השם? מה הכוונה מסירות נפש?

תשובה:

אם יש לו אמונה ותמימות ופשיטות, בהכרח שהוא דבוק בשער הנו"ן דקדושה, אלא שיתכן שזהו אור מקיף, או שזהו אור חלקי שלא בקע ל"נפש" הבהמית. ולכך נצרך אף מסירות "נפש", כדברייך. (שו"ת שאל ליבי כת"י תשפ"א)

במשקפי תלת מימד**שאלה:**

בענין כח הקלקול המתגלה ב'משקפי תלת מימד' האם הכוונה היא שכמו שגילוי ההויה הוא ע"י התכללות, כמו כן יש גילוי של 'לעומת זה' שכל תפיסת המציאות של האדם שהיא ע"י כח החוש, מתכללת בתפיסת מדמה שלו?

תשובה:

כן! כן! כן!

שאלה:

ובנסיון להבין לפי"ז את תהליך הדור האחרון, שיש כאן תנועה של חכמה דקלקול שמתגלה ב'כח המדיה' ומתלבש בבינה ודעת דקלקול בכח של 'בינה מלאכותית', ולפי"ז המשך המהלך הוא בכח חוית החוש הגמורה של המדמה, והרי שכל כח הרע דשער הנו"ן מחלחל לעצם תפיסת המציאות הפשוטה של האדם שהיא ע"י החוש, האם אכן לזו הכוונה?

תשובה:

כן, משיח, מי-חש, כח של חוש. בתיקון - חוש דהויה, בקלקול - חוש של מדמה.

עליה, שדר בעליה, ויורד לפי הצורך למטה, ושב לעליתו. ועיקר מקומו בעליה, וירידתו למטה רק לפי הצורך. (ספר שאל ליבי, עמוד רי"ב)

ע"י מסירות נפש מאיר שער הנ' דקדושה**שאלה:**

איך אנחנו יכולים להציל את כל אחינו בנ"י מטומאת שער הנו"ן של האינטרנט, שרובם שקועים בו ואינם רואים סיבה לצאת ממנו, ופשוט לא מבינים מה זה עושה לנשמתם שדבר זה מעכב אותם מגאולה ועוה"ב?

תשובה:

ע"י מסירות נפש פנימית, שעל ידי כן מאיר אור שער הנ' דקדושה בעולם.

(שו"ת שאל ליבי תשפ"א)

פעמים נצרך מסי"נ להארת שער הנ' גם למי שיש אמונה ותמימות**שאלה:**

הרב אמר שרק ע"י שער הנו"ן דקדושה יכולים להלחם בשער הנו"ן דטומאה, ושער הנו"ן דקדושה הוא או אמונה פשוטה או פשיטות או תמימות או כלילת הפכים,

והשאלה היא שלכאורה מצינו שיש בנ"א שהם חזקים מאד בכוחות אלו של אמונה פשוטה ותמימות ואדרבה ע"י תמימותם הם נופלים כיון שאינם מבינים את הבעיה כלל, אין להם את הדקות להרגיש איך שכלי האינטרנט הוא טמא בעצם, ולכאורה העצה היחידה עבורם היא רק מסירות נפש לעשיית רצון ה'.

סימן ז' סעיף א כל היום כשעושה צרכיו בין קטנים בין גדולים, מברך אשר יצר ולא על נטילת ידים, אף אם רוצה ללמוד או להתפלל מיד. הגה: היו ידיו מלוכלכות ששפשף בהם, אפילו הכי אינו מברך על נטילת ידים.

בירור הלכה - סעיף א'

ובזה שונה ברכת אשר יצר מרוב ברכות השחר, שרובם מברך פעם ביום בשחר, וברכת אשר יצר מברך "כל היום כשעושה צרכיו". ונבאר בס"ד את יסוד הדברים.

א. כתב בערוך השולחן על אתר וז"ל, דתיתי קמ"ל, דהנה בברכת אשר יצר קמ"ל, דלא אמרינן דהיא רק בשחרית בלבד כמו כל ברכת השחר, שהרי אין בה מפורש ענין עשית צרכים, וכמ"ש בסימן הקודם [וז"ל (סימן ו', סעיף א')] לפיכך תקנוה חז"ל על יצירתו של האדם, שמתוכה מבואר ענין הנקיות בהסתר פנים שלא תהא מגונה וכו', שאינו ענין של כבוד, עכ"ל], לזה קמ"ל דאינו כן, דבכל פעם שעושה צרכיו חייב לברך אשר יצר. וגם לאפוקי מדעת אחד מהקדמונים שהביא הסמ"ג (במצות עשה כ"ז, קיג, ע"א) שעל קטנים אין לברך כלל, לזה קמ"ל דגם לקטנים חייב לברך, עכ"ל.

ב. כתב הלבוש (אות ב) וז"ל, אשר יצר צריך

שולחן ערוך

אורח חיים - סימן ז'

דין ברכת אשר יצר
ואלהי נשמה

עם פירוש

בלבבי משכן אבנה

בירור הלכה

הלכה פסוקה

פירוש על דרך הסוד

לברך כל פעם שעושה צרכיו. ב. זהו רפואתו. ולכך יש לברך כל פעם שעושה צרכיו. וזהו דברי הערוך השולחן. ג. ברכת ההודאה. ולפ"ז כשם שכל פעם שאוכל בעי הודאה, כן הכא בכל פעם שעושה צרכיו בעי לברך. וזהו דברי הלבוש.

הלכה פסוקה - סעיף א

בכל פעם שעושה צרכיו יברך אשר יצר, ויכוון לשבח לקב"ה על יצירת האדם בחכמה ולהודות על עשיית צרכיו שמרפאהו.

פירוש על דרך הסוד - סעיף א

כתיב (בראשית, ג, ח) ויטע ה' אלקים גן צעדן מקדם וישם שם את האדם "אשר יצר". ואמרו (מיקונים, תיקון נג, פז, ע"ג) וישם שם את האדם אשר יצר, דא "עמודא דאמנעיתא". וזוהר חדש (מיקונים, כרך ג, עא, ע"ג) אמרו, וישם שם את האדם אשר יצר, איהי אדם מקטרא דשמא מפרש, יו"ד ה"א וא"ו ה"א, איהי כלילא מכל שמהן עילאין, וזגין דאיהי כלילא מעילאין ותתאין, שריא עלה עילת כל עילאין, וזיה שלטנותא

לברך לשניהם לקטנים ולגדולים אפילו לא קנח ולא שפשא, שהרי נפתחו נקביו, וצריך "לתת תודה" עליהם לשמויתברך, עכ"ל. ולשיטתו זו ברכת ההודאה, שמברך בכל פעם שנפנה, כדוגמת ברכת המאכל. אולם הערוך השולחן פליג וכתב (סימן ו', סעיף א') וז"ל, דאם נדמה זה לברכת הנהנין, אי אפשר, דאף שיש לו הנאה לאדם בצאת המותרות ממנו, מ"מ בכל ברכת הנהנין הברכה קודם המעשה (ואולי יש לדמותו לברכה שאחר האכילה, ודו"ק), ועוד דכל ברכת הנהנין ביד האדם להינות או שלא ליהנות, ומעשה זו הוי בהכרח. ואם נדמה ברכה זו לברכת השחר שהוא על מנהגו של עולם, הלא די פעם אחת ביום, עכ"ל.

ועולה עד השתא, ג' טעמים בברכת אשר יצר. א. על מנהגו של עולם, כמ"ש אבדורהם והובא ברמ"א (סימן ד', סעיף א') וז"ל, יש אומרים גם אשר יצר, ואפילו לא עשה צרכיו, וכן נהגו (אבודרהם), עכ"ל. שזהו ברכה שיצר את האדם בחכמה (ובדקות זהו ב' סברות, מנהגו של עולם ויצירה בחכמה), ולפ"ז יש לברך פעם אחת ביום. ואולי כיון כשעושה צרכיו נגלה החכמה ביותר, לכך יש

וכלשון הרש"ש (נהר שלום, טו, ע"א) ע"י
 יפנה ויטול וזרכותיהם, יכוון לתקן
 בכללות עולם העשיה (וצפרטות נה"י
 דעשיה) וכו', ולהפריד מהם הקליפות,
 וזה ע"י שיכוין להמשיך להם מוחין
 פנימיים ומקיפים עם נרנח"י דנפש
 דעולמות ודנשמות לכלים פנימיים
 ומקיפים דפנימיות וחיצוניות דנה"י
 דעשיה, ויפנה לתקן הפנימיות וכו'.
 ויטול לתקן החיצוניות וכו'. והנרנח"י
 פנימיות וכו', והוא לתקן או"מ בצרכה
 בנטל"י או"מ דחיצוניות, וצרכת אשר
 יצר או"מ דפנימיות, עכ"ל. והיינו
 שע"י אור הרחמים מסלק הדין, והבן.
 ועי"ז הופך צרכת אשר יצר אתכס דדין,
 לצרכת אשר יצר את האדם צחכמה,
 צחינת אצא דז"א דעשיה, ולהמשיך
 משם הארה, כמ"ש שם וז"ל, וצמ"ה
 תיבות דאשר יצר, הם כנגד שם מ"ה,
 יו"ד ה"א וא"ו ה"א, שהוא צחכמה
 דעשיה, שהם או"א עילאין דעשיה,
 ויכוון לתקן או"א עילאין, ולהמשיך
 מהם הארה לתקן או"מ דפנימיות
 דעשיה, עכ"ל.

על כלא, ע"כ. וזהו שמצרכים אשר יצר
 את האדם "צלמו" וגו'.

אולם מאידך אמרו (צרכות, נח, ע"ב)
 ת"ר, הרואה קצרי ישראל אומר, צרוך
 אשר יצר אתכס דדין ודן אתכס דדין
 וכו'. והיינו יצירה של אדם צצחינת
 מתחלה עלה צמחשצה לצרוח את
 העולם צמידת הדין, ראה שאין העולם
 מתקיים, וזה נגלה צעיקר צמתים,
 שנראה דצר שאינו מתקיים, ואזי מטבע
 הצרכה, אשר יצר אתכס "צדין".

ויש יצירת אדם צצחינת "עמד
 וסיתף עמו מדת הרחמים", עלמא
 דתיקון, מתקלא, קו האמצע, עמודא
 דאמצעיתא, ומלד כך מטבע הצרכה,
 "מפליא לעשות", פלא ששורשו שיתוף
 רחמים עם דין, עמד וסיתף עמו
 מדת הרחמים. ועיין גר"א (תיקון י"א
 מתיקונים אחרונים), וספר הקנה (ד"ה
 כוונות ההודאות הצרכות), ופרדס רימונים
 (שער כ"ג, פ"ח, ערך אלקים חיים).

וצעומק זהו צרכת אשר יצר אחר
 עשיית לרכיו, שעשיית לרכיו הוא
 סילוק כח הרע שיונק ממידת הדין,

דע את תורתך - חיבור לתורה

פרק ד' - מעשה במדרגת מצוה ובמדרגת תורה

עבודתנו - להאיר אור התורה אל תוך מעשי המצוות

נבין את הדברים יותר ברור.

יש מדרגת מצוות ויש מדרגת תורה. לאחר חטא

אכילת עץ הדעת, הדעת לא מצורפת לכל דבר.

והמעשים, אלו הם מעשים שאינם של תורה,

אלא מעשים שנובעים מכח הדעת רעה שבהם.

זה נקרא רעוע, שהמעשה לא מצורף למחשבה,

ואז הוא לא מצורף למדרגת תורה.

אם האדם עושה מעשים כדרך החכמים

שהולכים וחושבים תמיד, כלשון הרמח"ל בדרך

עץ חיים (וזה אדם החושב בתורה תמיד, כפשוטו ומשמעו)

אלו הם מעשים במדרגת תורה. אבל כאשר האדם

עושה מעשים שאינם במדרגה של "הולכים

וחושבים תמיד", זה בחינת עץ הדעת טוב ורע,

שזה יוצר דעת רעה, שהוא רע מלשון רעוע, ומצד

כך המחשבה איננה יציבה ומתמדת, אלא רעועה.

המחשבה איננה תמידית, ומצד כך תולדת הדבר

הוא, שלא רק שהאדם עושה מעשים של עבירות,

אלא אפילו המעשים דקדושה שלו לא יהיו במדרגת תורה

אלא במדרגת מצוות.

הארת אור התורה בתוך מעשה המצוות

העבודה שלנו היא, לגלות את מדרגת 'תורה' בתוך

מעשה המצוות. יש מדרגת נר מצוה, תורה אור, ומאור.

מה שבפשטות נראה שנר מצוה היא תכלית לעצמו, וכן

תורה אור הוא תכלית לעצמו, אבל התכלית היא לגלות את

הנר מצוה ואת התורה אור, ולהאיר בתוך מעשה מצוות

עבודה

דע את תורתך

סוף פרק ד'

בלבביפדיה

עבודת ה'

אנכי

**עומק טעמי המצוות -
מצוות במדרגת תורה**

המושג 'טעמים של מצוות', שיש טעמי מצוות לכל מצוה - בודאי כפשוטו זה כמו דברי החינוך שהוא כתב טעמי מצוות כדי שנשים וקטנים יתייטבו עם הדבר. אבל עומק הדבר הוא, שהטעמי מצוות הם שורש התורה של אותה מצוה. יש טעמים, אותיות, נקודות, ותגין. המדרגה העליונה ביותר נקראת טעמים. כלומר, צריך לחזור ולגלות את שורש המצוה שנקרא 'טעמים'. המעשה שהאדם עושה, הוא עושה אותו בידי, הקב"ה ציווה לעשותו והוא עושה. אם מה שמניע אותו זה סילוק הרע, אז אין לו טעם במצוה. משא"כ אם הוא עושה מצוה מחמת שכבר קודם לכן היה לו טעם במצוה, טעם אותיות מעט, כלומר שיש לו רשימו לאחר שהוא טועם את הדבר, ועכשיו יש לו מעט רשימו מן הדבר.

למשל, לאחר שהאדם אוכל מאכל, האוכל מסתלק ונשאר לו רשימו של טעם האוכל, זה המעט שיש לו, זה הטעם של הדבר שנשאר עמו. הטעם הוא המעט, והמעט הוא הטעם - ברור מאד. כאשר האדם עושה מצוה

מכח מעט הטעם שנשאר לו ממנה קודם לכן, זה מה שמניע אותו לעשות את המצוה הבאה.

וזה נקרא בעומק טעמי מצוות. מה

את המציאות שנקראת אור - לגלות את ה'תורה אור' בתוך ה'נר מצוה'.

בכל אדם שעושה מצוה, יש את הכח של המעשה בפועל, וכח המחשבה שמונחת בו. המחשבה - היא בעצם המְעֵשָׂה של המצוה. זה נקרא "גדול המְעֵשָׂה יותר מן העושה". בודאי שיש את האבחנה הפשוטה בזה, שראובן מְעֵשָׂה את שמעון. אבל בהבנה ברורה יותר, כל מעשה מצוה שהאדם עושה נקרא מְעֵשָׂה, ויש את העושה ויש את המְעֵשָׂה, ומה שמביא לאותה עשייה - זה המצוה, ומה שמביא לידי המשכת אור במעשה - זה נקרא תורה.

ובלשון אחרת, אם הכוונה מביאה אותו לידי מעשה, זה בעומק נקרא מְעֵשָׂה מצוה, זה נקרא "גדול המְעֵשָׂה יותר מן העושה". מי שעשייתו היא תחלתו של דבר, זה נקרא עושה. מי שכוונתו היא תחלתו של הדבר - כל המעשה שלו התחיל במְעֵשָׂה שבדבר, ולא מן העושה. הוא עושה בידי, אבל בעומק, מחשבתו ולבו 'מעשים' את ידיו. זה נקרא בעומק "גדול המעשה יותר מן העושה" - שכל עשיותיו הם מעשים, והם לא עשיות בעלמא*.

א רבי ישראל סאלאנטר אומר שכל מעשה שהאדם עושה, הוא צריך לעשותו מתוך התורה שבדבר שבתוך אותו מצוה, ולא רק מתוך הכוונה למצוה הפרטית. וזה ימשיך את אור התורה אל תוך המעשה שהוא עושה. זה הכוונה הכללית לכל המצוות, ובפרטות יש הרבה מדרגות של כוונות פרטיות.

בונים, שעוסקים בבנינו של עולם".
רבותינו אומרים שבשעה שהאדם עוסק בתורה הוא בונה עולמות, וא"כ תורתו היא במדרגת מעשה. הוא בונה עולמות מכח פיו, זה מעשה במדרגת פנים, פה, הארה, שזה מעשה במדרגת תורה, ולא מדרגת סילוק רע שהוא מדרגת מצוות.

מי שעוסק רק בנקודות של התורה, יכול להיות שהוא בונה, אבל על בנין כזה יחול "בונה עולמות ומחריבן". תלמיד חכם שעוסק ועמל בתורה רק מכח שמסתכל בנקודותיה של תורה, יש ספק אם התורה הזו תתקיי, כי זה רק במדרגת מצווה ולא במדרגת תורה. אבל מי שעמל בתורה ועושה מצוות מכח טעמי מצוות, יש קיום למצוות שהוא עושה, כי זה נקרא תורה.

לסיומם של הדברים

כמובן שהדברים בפרק הזה הם סתומים, והם לא מובנים בתחילת שמיעתם. הדברים נאמרו רק כפתיחה לדברים, שנשתדל בעזה"ת לבאר יותר בפרקים הבאים. כתמצית של הדברים - המצוות שאנחנו עושים צריכים להיות חלק ממדרגת תורה.

שמניע אותו לעשות את המצוה, זה הטעם של הטוב, של טעמו וראו כי טוב ה'. יש טעם שכלי ויש טעם רגשי במצוה, וצריך איחוד של שניהם, שזה איחוד מוח ולב. ומצד כך האדם עושה מצוה מחמת הטעם שבתורה של הדבר. האותיות והתגין הם קביעא וקיימא, הנקודות מניעים את הדבר, אבל מה מניע מעיקרא את הדבר? הטעם. זה התנועה הגמורה. אם מה שמניע את התנועה של המצוה זה הטעמים העליונים של המצוה, זה נקרא מעשה מצוות. זה סוד התיקון, טעמי **מצוות**. אבל אם מה שמניע את האדם לעשות מצוות הוא רק הנקודות, כאן מגיע קלקול ושבירה.

מי שעושה מצוה רק מחמת הנקודות של התורה, המעשה הזה יכול לקלקל. זה בונה עולמות ומחריבן,

ששורשו היה באסתכל באורייתא וברא עלמא רק בהסתכלות בנקודות של התורה, על זה חל ה'מחריבן'. מעשים אלו לא מצטרפים לתורה של המצוה, אלא רק לנקודותיה של התורה, וזה יכול להביא לשבירה. זה לא יכול להיות "תלמידי חכמים נקראים בונים".

אבל אם האדם מסתכל בטעמים של האורייתא, עולמות אלו יתקיימו. זה מדרגת טעמי מצוות, שבשעה שהאדם עושה מצוה הוא עושה כן מחמת הטעמים שבאורייתא, זה עומק "גדול תלמוד שמביא לידי מעשה". מעשים כאלו נקראים "תלמידי חכמים נקראים

בלבביפדיה עבודת ה' אנכי

מהות האור אחד בשורשו - ובהתפשטותו

וביאור הדברים - שורש הכל כדברי רבותינו הוא אורו יתברך שמו - אור הוא הנקרא בלשון רבותינו כשבאים לבטאות גילוי, כלומר המקום שבו הדבר מתגלה ובלשון חז"ל זה נקרא אורה לגבי עצים, ההתפשטות של כל דבר וגילוי של הדבר הוא הנקרא אור.

האור הוא הויה אחת וזה מה שנאמר ביום ראשון דמעשה בראשית - "ויאמר אלקים יהי אור ויהי אור וגו' ויהי ערב ויהי בוקר יום אחד" - זה הויה אחת, זוהי המציאות של האור שהוא מציאות של 'אחד', אור אחד, ובלשון פשוטה של רבותינו זה נקרא "נר לאחד נר למאה" כלומר - אותו אור מאיר למי שהוא מאיר, והדוגמא הפשוטה לזה זהו גלגל החמה שזורח שהוא מאיר לכולם, ואם הוא לא מאיר למישהו, זה לא מחמת גלגל החמה אלא מחמת שיש משהו שמסתיר מהמקבל את גלגל החמה אבל מצד כח ההארה של גלגל החמה הוא מאיר לכולם, וא"כ האור ביסודו הוא מציאות של 'אחד'.

אבל כל זה כשנמצאים בדביקות באור, דבר שנמצא בדביקות שלימה עם האור הרי שהוא נכלל באור והדוגמא הבהירה לכך זה בגלגל החמה שהוזכר, שהרי כידוע מי שמתקרב לגלגל חמה מעט יותר ממה שקיים כאן בעולם, הוא ישרף, כלומר - הוא יכלל בגלל החמה, ולכן האור המושג הוא רק האור המתפשט כדוגמת החמה

שורש ה'אנכי', וכלל צורת הבריאה שמונח ב'אנכי'

אנכי - מהמילות היסודיות שיש בתורה, תחילת התורה היא ב'בראשית', ו'אנכי' זה תחילת עשרת הדברות שהוא שורש פנימיות התורה, וכדברי חז"ל שהתורה היתה צריכה להתחיל מ"החודש הזה לכם ראש חדשים" והשורש הפנימי של זה הוא ה"אנכי ה' אלקיך".

וכמו שדורשים חז"ל על אנכי "אנכי מי שאנכי" - זה עצם ה'אנכי' וביחסיות למה זה מצטרף - ל"אשר הוצאתיך מארץ מצרים".
וכן יש את ה'אנכי' כמו שקראנו בהפטרה "אנכי אנכי הוא מנחמכם".

וא"כ, השורש הפנימי של אנכי זה 'מי שאנכי' כלשון חז"ל, ובהרחבה יותר - הרי צורת הבריאה בכללות מחולקת לג' חלקים כמו שסידרו רבותינו, והם הנקראים אורות, ניצוצות וכלים וזהו הר"ת של אנכי - אורות ניצוצות כלים יחודם - שהם מחוברים יחד אהרדי.

וזהו עומק ההגדרה של 'אנכי מי שאנכי', כל דבר בבריאה הוא שייד לאחד מג' החלקים הללו, או שהוא אור, או שהוא ניצוץ, או שהוא כלי ושלימותו היא בצירופו אל זולתו, אבל 'אנכי מי שאנכי' זה עצם ההויה שמונח בה כל השלושה חלקים האלה של אורות ניצוצות כלים ויחודם בבת אחת.

הארה מהדבר המאיר.

והחלקים הללו הם בבחינת ניצוצים כלומר - חלקי הארה, עיקר הגילוי שמתגלה שנעשה בהארת החמה התחלקות, זה מתגלה בזמן התנוצצות החמה כשעדיין לא מקבלים את תוקף הארתה אלא רק את חלק מהארתה, זהו הניצוצין שבנץ החמה כשהחמה מתנוצצת ומאירה, אבל גם לאחר הנץ החמה כשהיא יוצאת בתוקפה בצהריים, עדיין אנחנו לא מקבלים את עצמות הארת גלגל החמה אלא את קרניה, אלא שבתחילת היום שאז מתחילה הארתה של החמה היא נקראת נץ החמה ע"ש מדרגת ההתנוצצות. אלו הם שתי מדרגות של תפיסת האור.

וא"כ, במדרגה של קרניים, במדרגה של ניצוצים הגדרת הדבר הוא שעדיין אין כאן את עצמות מציאות הארה בשלימותה אלא את חלקיה בלבד.

עיקר גילוי שורש ה-אן - במדרגת ניצוצות

ומצד ההבחנה הזו, האור המתפשט הוא מתפשט לניצוצין - ומי יקבל את אותה הארה? - זה ההבחנה של שרשי הא-נ-שבהם אנחנו עוסקים עכשיו, אן-לאן, להיכן זה הולך.

אם זה אור א"כ, הוא מאיר לכולם בשוה ואין כאן נידון להיכן הוא ילך כי הרי הוא מאיר לכולם בשוה, אבל אם מהאור נעשה מציאות של ניצוצין, הרי הניצוצין לא מאירים בשוה - הקרניים שונות בהארתם זו מזו, ובניצוצים יתר על כן הם מאירים כל ניצוץ וניצוץ בשונה מחבירו בבחינת "כפטיש יפוצץ סלע" - שדברי תורה מתחלקים לשבעים פנים" כמו שדורשת הגמ', וא"כ

שאנחנו מקבלים את הארתה ע"י קרני החמה שמתפשטים אלינו ומקרניה אנחנו מקבלים את ההארה ולא מעצם היותה שלה.

וכך גם אורו יתברך שמו נמשך אלינו, וישנם שני אופנים באותה המשכה של האור, יש אופן אחד של ההמשכה של האור שהוא מתפשט כלומר - האור נשאר אחד אבל הוא מתפשט ממנו אלינו, וזהו מה שנקרא בעומק אור הגנוז שאדם צופה בו מסוף העולם ועוד סופו, אור שאדם צופה בו מסוף העולם ועד סופו כלומר שהוא אור שהוא אחד, זה הארה אחת ולכן הוא צופה בו מסוף העולם ועד סופו. זה לא שהצפיה בו מסוף העולם ועד סופו זה רק הגדרה של שיעור תוקף האור, אלא ההגדרה של אותו אור היא המשכה ממנו כפי שהוא, היא גילוי של האור כאור אחד ואם הוא אור אחד בגילוי, א"כ, ממילא רואים בו את הכל כי זה המהות - זהו 'צופה בו מסוף העולם ועד סופו' שהכל נתפס כתפיסת האחד.

מהות הארת קרני האור - התנוצצות

אבל האופן השני של ההארה היא הארה שאנחנו מקבלים מגלגל החמה כפי שהזכר, שההארה של גלגל החמה מתראה אלינו כקרני אור המאירים, ובלשון חז"ל נאמר על קרניים "קרניה מפצילות" שהם מתחלקות ונפרדות זו מזו, זה לא מתקבל כהארה אחת אלא הארה הנחלקת לחלקיה, היא ההארה של 'קרני אור', כל קרן - זה מלשון צדדים - קרן מזרחית דרומית קרן מזרחית צפונית וכן ע"ז הדרך, וא"כ קרנים זהו דבר הנחלק לצדדים, וזהי מדרגת ההארה של קרניה של חמה המאירות שהקרניים כאשר הם מאירים, הם מאירים באופן שמקבלים חלקי

הארה, כלי שמקבל את הניצוצין, ובעומק - זה השורש של מדרגת נביאים כתובים שהם ר"ת נ"ך וכמו"כ זה גם ר"ת ניצוצין - כלים, וכמו שאומרת הגמ' בנדרים שאלמלי היה חטא-עון, אלמלי היה כעס הרי שהיה ניתן משמיא רק חמשה חומשי תורה והחלק של נביא יהושע שבו כתוב גבולות ארץ ישראל, אבל מחמת החטא יש ריבוי של דברי תורה שנתפשטו לנביאים וכתובים - הכתובים זהו מקום הכלי שבו נתקבל חלקי הארה הנקראת ניצוצות.

לעומת כך תורה היא אור כלשון הפסוק "תורה אור" שהיא במדרגה של אור, וזה ההבדל בין תורה לנביאים וכתובים, תורה - אור, נביאים - ניצוצות, וכתובים זהו הכלי המקבלם.

ובשורש השורשים שזה מדרגת מתן תורה ששם נאמר "אנכי הוי"ה אלקיך" בתחילת מדרגת מתן תורה, יש בה את שתי ההבחנות הללו - וכידוע עד מאד, מחד מדרגת מתן תורה היא "אחת דיבר אלקים" שהכל היה באופן של 'אחת' וזה מתפשט ל"שתיים זו שמעתי" אבל לאחר מכן זה מתפשט הלאה שהקב"ה חזר ושנאן על ידי משה ונתפרט ה'אחת דיבר אלקים' לעשרה.

מדרגת 'אחת דיבר אלקים' - אור ה'אחד' שמכח 'ואצלתי מן הרוח'

ועומק הגדרת הדברים הוא 'אחת דיבר אלקים' זה האור של ה'אחד', ה'אור אחד' של ה'יום אחד', זו מדרגת מתן תורה כמו שנתגלה שם - "ויהי ביום השלישי בהיות הבוקר" כלומר ש"בהיות הבוקר" התגלה ההארה אבל זה לא הארה רק במדרגה של ניצוצות אלא במדרגה של אור שכיון ש"עמיה נהורא שריא" לכן כשהתגלה

ההארה הזו היא הארה שתלויה להיכן היא נוטה - זה ההגדרה של קרן, בקרניים חלוק מזרחית דרומית ממזרחית צפונית, מערבית דרומית ממערבית צפונית וכן ע"ז הדרך, הם חלוקים זה מזה, וזוהי ההגדרה של ה-אן להיכן ההארה הולכת שכשהאור מתפשט באופן של ניצוצין הרי הוא פונה ולפי אופן פנייתו, כך אופן הארתו.

ובעומק - זה כל ההגדרה של ה-אן בשורשו, האור המתפשט באופן של ניצוצין שבו מונח אופן התנועה להיכן הוא מתנועע, להיכן כיוון התנועה שלו, זה עומק הכח המתגלה.

ויתר על כן כמו שהוזכר בר"ת של אנכי - אורות ניצוצין כלים, שיש כלי המקבל של אותם הארות.

רוב בני אדם ההשגה שלהם בכל דבר היא לא במדרגה של אור אלא היא במדרגה של ניצוצין בלבד שמה שהם משיגים מכל הארתו יתברך שמו זה רק ניצוצין בלבד.

רק מי שדבוק עמו ואצלו יתברך שמו שהוא נמצא אצלו, אצלו מתגלה 'ואצלתי מן הרוח' שנאצל עליו האור של הקב"ה.

אבל מי שלא נמצא אצלו יתברך א"כ, לא נאצל אליו עומק האור אלא הוא מקבל רק חלקי הארה שזה מדרגת רוב הנבראים שנמצאים כאן בעולם, וזה נאמר גם על מדרגת מדבר וק"ו בבעל-חי, בצומח ודומם שהם מקבלים ניצוצות של הארה, זהו כל תוקף מה שהם מקבלים.

תורה - מדרגת אור נביאים וכתובים - מדרגת ניצוצות וכלים

ולפיכך א"כ, הכלים יש בהם שתי הבחנות של כלים, יש אופן שהכלי מקבל חלקי

חילוק לחלקים.

אבל הדיבור של הקב"ה היה בבחינת "קול גדול ולא יסף - ולא פסק" כדברי חז"ל, וזה לא רק שהוא לא פסק בערכין של זמן שהוא ממשיך עוד ועוד, אלא זה מהות של קול שהוא "קול גדול ולא יסף - לא פסק" כי במהותו הוא כולו אחד שאין בו הפסקים - וממילא גם בזמן הוא לא נפסק, אבל במהות שלו מתגלה עומק כח הדיבור שדיבר בו הקב"ה, והדיבור הזה הוא דיבור באופן של 'אחד', באופן של מדרגת האור בבחינת "פתח פיך ויאירו דבריך" זהו שורש ההארה של הדיבור שנתגלה במדרגה של 'אחד', והדיברות הללו נחקקו בלוחות ומצד כך היה במתן תורה שתי מדרגות של קבלת הכלים, מחד היה קבלה עליינה שהיא קבלה של ה'תורה אור' במדרגת 'אחד' - "אחת דיבר אלקים", ומאידך היה קבלה שניה של דברי תורה שהיא באופן של ניצוצין במה שהדיברות נחלקו לחלקים ובאופן הזה הם נחקקו במציאות הלוחות, והרי "דברים שבעל פה אי אתה רשאי לכותבן" כדברי הגמ' הידועים בגיטין אבל בעשרת הדיברות על אף שהדיבור היה מקיף את העולם כדברי חז"ל אבל לאחר מכן הוא נחקק בלוחות, והחקיקה שלו בלוחות זה הכתובים במה שהוא נכתב בלוחות שנהיה 'תורה שבכתב' וזה מקום הכלי המקבלם.

מדרגת לוחות ראשונות - אחדות של אורות ניצוצין וכלים

ובמדרגת לוחות ראשונות כמו שמפורש בקרא וכפי שחידדו חז"ל היו הלוחות מן השמים שהיו עשויות מאבן ספיר מן השמים, ועומק הדברים - זה הראשי תיבות של ה'אנכי' שהוזכר - אורות ניצוצין כלים

ה'וירד ה' על הר סיני" א"כ כל ישראל היו עמו ואצלו וכמו שאומרים חז"ל שבמדרגת מתן תורה התקיים ה"מי יתן כל עם ה' נביאים" שכל עם ישראל היו במדרגת נביאים והם שמעו קול ה' והנביאות שלהם היתה באופן שהם היו עמו ואצלו והתקיים בהם "ואצלתי מן הרוח" וא"כ ההשגה שלהם היתה במדרגה של אור, זה עומק מדרגת מתן תורה של ה"אחת דיבר אלקים".

ועיקר מדרגת הנבואה הזו היא מדרגת משה רבינו שהוא פירש מן האשה והוא נמצא תמיד עמו ואצלו יתברך שמו שלכן תמיד הוא ראוי לנבואה, זה מה שנאמר "זכרו תורת משה עבדי" כי משה הוא במדרגה של 'תורה אור', אלא שע"י חטא העגל נאמר במשה "קרן עור פניו" כי זה מה שהם משיגים בו, אבל הוא כשלעצמו, הוא במדרגה של 'תורה אור'.

חלוקת ה'דיברה אחת' לעשרת הדברות - מדרגת ניצוצות

זה החלק העליון של מדרגת מתן תורה, והחלק התחתון שמתגלה במדרגת מתן תורה וזה הגילוי שהדיברה של הקב"ה נחלקה לעשרה שאלו הם עשרת הדברות, הפירוד של דיברה אחת לעשרת הדיברות היא השורש של הדיבור - הדיבור שנחלק לדיבורים כלומר - זהו אור שנחלק לניצוצות שהם מחולקים לחלקים.

ובעומק, צורת הדיבור שהקדוש ברוך הוא דיבר הוא כלשון חז"ל - "מה שאין הפה יכול לדבר ואין האזנים יכולות לשמוע" כלומר - מה שהפה יכול לדבר זה כאשר הדבר מחולק לניצוצות, מחולק לחלקים שזהו כשהדבר מחולק לאותיות וזה מה שהאזן יכולה לשמוע דיינו דבר שיש בו

האופן של "כפטיש יפוצץ סלע" שהניצוצות מתפזרים לריבוי של חלקים אלא הניצוצות מחוברים יחד עם מציאות האור שהכלי המקבלם מצרף אותם יחד ומחבר את הדבר באופן שלם שאין בו פרוד.

גילוי הכלל ופרט וכלל שבעשרת הדיברות שמקביל לאורות ניצוצין וכלים

ובלשון אחרת והיינו הך - זה כלל ופרט וכלל, הכלל הוא אור, הפרט הוא ניצוצות וה'חזר וכלל' זה הכלי [מל' כלל] שחוזר וכולל גם יחד, זה עומק מדרגת מתן תורה שמתגלה באור של ה"אנכי ה' אלקיך" אורות ניצוצין וכלים שהם כלל ופרט וכלל בתרא שחוזר וכוללם והכל חוזר ומצטרף יחד אהדדי.

וזה מה שמתגלה בדיברות שהם מתחילים ב'אנכי' ומסתיימים ב"וכל אשר לרעך" כלומר - הם מסתיימים בכל שחוזר וכולל את הכל, מה שנראה כפשוטו שזה מתפרט לפי כל אחד ואחד שהדיברות היו תלויים באדם השומע שהרי כמו שאומרים חז"ל שבמדרגת מתן תורה כל אחד שמע לפי כוחו את מדרגת הדיברות, אבל ב"וכל אשר לרעך" זה חוזר וכולל את כולם בבת אחת וזה עומק מה שהסיפא של הלוחות זה "וכל אשר לרעך" דייקא.

האחדות בשורש היא אחדות של בורא - "אנכי הוי"ה אלקיך".

האחדות בענפים היא אחדות ישראל שע"י אהבת ישראל יש את אחדות הענפים ולכן הדיברות מסתיימים ב'וכל אשר לרעך' שמצרפים את כל ישראל גם יחד, כל דייקא, זה התפיסה העמוקה של מדרגת מתן תורה,

יחודם, זה מדרגת מתן תורה.

האור - שהוא דיברה אחת.

הניצוצות שהם ריבוי של דיבורים שזה עשרת הדיברות.

והכלי שהוא הלוחות שהיו מאבן ספיר - כולם היו מאוחדים יחד במה שהם ניתנו כולם מן השמים, כלומר - כולם נמצאים במדרגה של 'אחד' בבת אחת.

זה הצורה השלימה של פנימיות הבריאה שזה מדרגת מתן תורה, ושם מה שהתגלה הוא - לא שיש ניצוצות שהם נפרדים מהאור אלא שם התגלה בעומק שהאור יש בו הבחנה של 'אחד' ויש בו הבחנה של התפרטות אבל ההתפרטות היא חלק מהאור.

וכמו שהוזכר פעמים רבות מאד, זה מדרגת המנורה שמצד אחד נאמר בה "מקשה תיעשה המנורה" אבל מאידך יש שבעה קנים במנורה, שהם שבעה קנים שעשויים מעצם המנורה עצמה, זה ההבחנה של נרות לעומת האור שהמנורה שהיא מקשה אחת ממנה הנר, והרי הנר מגיע ממדרגת האור, וא"כ, האור הוא אחד שהמנורה היא מקשה זהב, ומקור יניקתה הוא מהארון כמו שהוזכר כמה פעמים שארון זה אותיות אור-נ', וא"כ המנורה יונקת מה'אחד' והיא מתפרטת לשבעה למדרגת נר, זהו מנורה מלשון מנר כלומר שממנה הנר, אבל היא במדרגה של אור אלא שהיא מאירה גם במדרגת נרות אבל הכל זה במדרגה של 'אחד'.

וזה מדרגת מתן תורה שהיה אור שיש בו התפרטות אבל הם בעצם במדרגה של אחד.

והאור הזה, כאשר הוא מאיר והוא מתפרט לחלקיו זה לא באופן של פיזור כפשוטו כמו

**'הוסיף יום אחד מדעתו' -
הקדמת הרפואה למכה של
שבירת הלוחות**

ובדקות, הרי כמו שהגמ' שם אומרת "שלושה דברים עשה משה מדעתו והסכים הקב"ה עמו" פירש מן האשה, שיבר את הלוחות והוסיף יום אחד מדעתו, מהצד התחתון של הדבר ה'פירש מן האשה' זה היפרדות וכל שכן ה'שיבר את הלוחות' שזה שורש של שבירה ששם בוודאי זה שורש להיפרדות, אבל 'הוסיף יום אחד מדעתו' - זה 'אחד' שהוא תיקן בו את מקום השבירה והוא האיר את ההיפך ממציאאות השבירה.

וסדר הדבר - יש את מה שהוא שיבר את הלוחות מחד ויש את מה שהוא הוסיף יום אחד מדעתו מאידך - והממוצע ביניהם זה מה שהוא פירש מן האשה שבחיצוניות זה היפרדות ובפנימיות זה אחדות וכדברי רבותינו על זה כידוע שזה לא פרישות כפשוטו אלא שהוא נתאחד בשורש ולכן הוא פירש מן האשה בכדי להתאחד עם האשה העליונה.

אבל מכל מקום עומק הגדרת הדבר, מה שהוא שיבר את הלוחות והוא הוסיף יום אחד מדעתו ההגדרה היא שעל מנת להאיר את התיקון של שבירת הלוחות הוא הוסיף יום אחד מדעתו מעיקרא שעל ידי שהוא מוסיף יום אחד מדעתו הרי שמתגלה בזה שהניצוצות חוזרים ל'אחד' - שזה גופא התיקון של השבירה במה שמשה שיבר את הלוחות.

והרי כאשר משברים את הלוחות - "אותיות פורחות באויר" כלומר, כל זמן שיש כתב יש כלי שמצרף את הניצוצות שהלוחות מצרפות את האותיות והופכות אותם לתיבות ולמשפטים, שהם מצטרפים יחד

כלל ופרט וכלל, אורות ניצוצים כלים יחודם שמתגלה ב'אנכי הוי"ה אלקיד".

וא"כ, לפי"ז זהו העומק של האן שב'אנכי' להיכן הדבר פונה, מה שבפשטות מתגלה תמיד ב-אן לאן הוא הולך, שמדין הניצוצות מתראה להיכן הוא הולך, אבל אם הכלי חוזר וכוללם יחד א"כ כולם מקבלים יחד את הכל בשוה.

**חמישים יום - חלוקה לניצוצות
'ו'הוסיף משה יום אחד' - ה'אחד'
הכוללם**

זה העומק של מדרגת ה'אנכי' שהיה בלוחות ראשונות ובעיקר בעצם מדרגת מתן תורה עצמו שהיה ביום החמישים, כלומר - שזה האור שנחלק לחלקיו לניצוצות לחמישים יום שהניצוצות מתחלקים לשבע ועוד שבע וכו' עד ארבעים ותשע שאז מגיעים ליום החמישים, אבל כשמתגלה נ' הניצוצות ביום החמישים - שזהו הנ' של הניצוץ - היום החמישים חוזר וכולל את הכל יחד אהדדי, זה עומק היום החמישים שבו ניתנה תורה.

ובדקות, כמו שאמרת הגמ' בשבת סוגיא במתן תורה "משה הוסיף יום אחד מדעתו", וביאור הדבר שמשה רבינו בא לבאר בזה את העומק של האור הפנימי של היום החמישים - שלא יתראה החיצוניות של הנ' שהוא ניצוצות אלא יתראה ה'אחד' שבנ', זה עומק ההגדרה של 'משה הוסיף יום אחד מדעתו', שבמה שהוא הוסיף יום אחד מדעתו הוא גילה את העומק של הנ' שהוא אחד, זה לא רק כפשוטו שהוא הוסיף עוד יום אלא הוא גילה את האחד שנמצא בנ', זה עומק מה ש"הוסיף משה יום אחד מדעתו".

שנשתברו, וזה מדרגת משה בשעה שהוא יורד מן ההר עם הלוחות השניות שהוא שם על פניו מסוה להסתיר את פניו "כי קרן עור פניו", כי ההשגה של בני ישראל היא רק במדרגה של "קרן עור פניו".

ובדקות יש מדרגת משה שע"ז נאמר "פני משה כפני חמה" ויש מדרגת יהושע שנאמר עליו "פני יהושע כפני לבנה", 'פני חמה' כלומר שזה עצם מציאות החמה, לעומת "פני יהושע כפני לבנה" שזה מצד הכלי המקבל שהרי לבנה היא כלי שהרי היא מקבלת את אורה מן החמה.

ויש את הממוצע בין משה ליהושע שזהו ה"קרן עור פניו", ומה שזה ממוצע בין משה ליהושע כלומר שיש כאן גילוי של שינוי מהארת משה שהיא פני חמה כעצמותה לבין הממוצע שזה מה שמתפשטת מציאות ההארה בהבחנה של ממוצע ביניהם שזה ההבחנה של 'קרן עור פני משה' במה שע"י תולדת חטא העגל זה ההשגה שבני ישראל משיגים במשה רבינו, וגם בזה זהו רק באופן של מסוה ולא באופן של השגה בעצם הקרן עצמה.

זמ"מ, שורש ההארה השלימה שנתגלה במדרגה של מתן תורה זהו הגילוי של אן במה שיש כלי אחד שמצרפם.

זלפי"ז להבין עמוק - יש שני מהלכים שרשיים איפה התכלית של יציאת מצרים, התכלית הפשוטה של יציאת מצרים זהו היציאה ממצרים בכדי להכנס לארץ ישראל, והתכלית השניה של יצירת מצרים היא מתן תורה "בהוציאך את העם ממצרים תעבדון את האלקים על ההר הזה", וא"כ יש כאן שני מהלכים מהי התכלית של היציאה ממצרים.

לפסוקים וא"כ הם מצורפים יחד אהדדי, אבל כשנשתברו הלוחות ואותיות פורחות באויר - זה הפך להיות ניצוצות בלי כלי.

ומה עשה משה? - הוא הוסיף לנ' של הניצוצות שזהו היום החמישים את היום אחד מדעתו' שזה שורש ה'אחד' שמחבר את הניצוצות שפורחות באויר, את האותיות שפורחות באויר, וא"כ משה רבינו הקדים בזה רפואה למכה במה שהוא הוסיף יום אחד מדעתו, הכלי שהוא הכתב נשבר שזהו שבירת הלוחות אבל הוא הוסיף יום אחד מדעתו לגלות את מעמקי ה'אחד' שמצרף את כל האותיות שפורחות, לצרפם יחד אהדדי, זה עומק המדרגה שהאיר משה ב"הוסיף יום אחד מדעתו".

מדרגת משה - השגה של אור ומדרגת ישראל - השגה של 'קרן עור פני משה'

זה מדין הלוחות, אבל ישראל עצמם ירדו ממדרגה של אור למדרגה של ניצוצות ומכאן ואילך שורש כל ההשגה של כלל ישראל כהגדרה כללית היא הארה במדרגה של ניצוצות - זולת השגת משה והנלווים עמו שנמצאים עמו ואצלו יתברך שזה הגדרת 'פירש מן האשה' שנאמר במשה בשביל להיות מוכן בכל עת לנבואה כי הוא נמצא עמו ואצלו יתברך שמו שזה עדיין בהשגה של מדרגת אור.

ומה שבני ישראל משיגים בהשגה הזו זהו בהתראות שמשה מאיר להם שזה המדרגה של "כי קרן עור פניו" כמו שהוזכר, שהם משיגים רק את ה'קרן עור פניו', רק את הקרניים של ההארה ולא את עצם מציאות ההארה, הם משיגים רק את התפצלותה [= בבחינת קרנים המפצילות] ולא את מקורה ושורשה כהויה של אחד, זה מדרגת הלוחות

על אדמתם" כלשון חז"ל שם, הכלי שהוא ארץ ישראל מצרפת את כל ישראל גם יחד.

אבל הכלי העליון יותר שמצרף את כל הכנסת ישראל יחד זהו ה"כלי אומנותו של הקב"ה" שהוא התורה, הוא מצרף את כל ישראל יחד וזהו מה שנאמר במתן תורה "ויחן שם ישראל כנגד ההר - כאיש אחד בלב אחד" - זהו האחדות הפנימית, לעומת כך האחדות שבארץ ישראל היא אחדות של מקום שמצרף את הכנסת ישראל גם יחד, וא"כ האחדות הפנימית יותר מתגלה במדרגת מתן תורה ב"ויחן שם ישראל כנגד ההר - כאיש אחד בלב אחד" שזה המצרף את כל הכנסת ישראל יחד.

וההבדל הוא עצום, אם הם היו זוכים היה בהם הקיום של שתי מדרגות הכלים הללו, את מדרגת הכלי בשורש שהם חוזרים ונכללים [= ל' כלי] שזה מדרגת מתן תורה, ואז, האורות ניצוצין כלים יחד זוהי המדרגה של אנכי.

כניסה לארץ ישראל מדין אור וכניסה לא"י מדין ניצוצות וכלים

ואז היו נכנסים לארץ ישראל עם משה [בהדגשה] ששם היה גם כלי תחתון שמצרף אותם, וא"כ האור - ניצוצין - כלים היה מצורף אהדדי בכניסה לארץ ישראל.

אבל כשלא זכו ונעשה שבירת הלוחות שאז נאבד האחדות של ה"אורות - ניצוצין - כלים יחד" מכח כך גם בכניסה לארץ ישראל הם נכנסים רק מדין ניצוצין ולא מדין אור - וזה מה שהתנבאו אלדד ומידד "משה מת ויהושע מכניס" שכיון שמשה לא נכנס

א כל ישראל או רוב ישראל, ובהגדרה השורשית כל ישראל על אדמתם.

גילוי ה'אור אחד' בליל היציאה ממצרים

בליל יציאת מצרים נעשה הבחינה של "היום הזה נהיית לעם" שיש כח של גילוי של הכלל ומכח ששם מתגלה הכלל לכן ליל היציאה הוא "לילה כיום יאיר" כלומר - מתגלה ההארה השלימה, מתגלה ה"אור אחד" שהרי בליל יציאת מצרים התגלה האור הגנוז שהוא האיר במצרים כדברי חז"ל שהוא הגילוי של 'אור אחד', ומכח כך בני ישראל צפו גם במכת חושך במטמוניות של מצרים אבל בעיקר זה התגלה בליל התקדש החג ששם היה עיקר ההארה, זה אור של 'אחד'.

וזוהו הדין של פסח שנעשה במצרים שהוא נאכל בחבורה והשורש של הכל זה האחדות של כל הכנסת ישראל יחד שזה מדרגת ליל התקדש החג, מדרגה של "היום הזה נהיית לעם".

אבל ה'פועל' של היציאה הוא ששים רבוא שיוצאים ממצרים בבחינת ניצוצות, והם חוזרים ומתאחדים מצד כח הכלי המצרפם. ושוב, כמו שהוזכר יש את הכללות שהוא 'אחד' [=שזהו משה שהוא שקול כשישים ריבוא] ויש את הפרטות של הניצוצות שהם הששים רבוא שהם חלקים ויש את הכח שמצרף ומחבר אותם בבת אחת שזהו בבחינת כלי המצרפם.

ב' הכלים שמצרפים את הכנסת ישראל - תורה וארץ ישראל

ואיפה מתגלה הכלי המצרפם? בכח הזה של כלי המצרפם יש שתי פנים של גילוי, האחד זה מתגלה במתן תורה והשני מתגלה בכניסה לארץ ישראל, ארץ ישראל שהיא מקום היא כלי כפשוטו ושם כש"כל ישראל

יפוצץ סלע" שיש מלחמה, זה עומק החסרון של האור שנחסר כשהם נכנסים לארץ ישראל.

ושורש החסרון הוא במה שלא היה את הכלי השלם של מדרגת מתן תורה כי הלוחות נשתברו שזה גופא הגדרתו שנחסר מציאות האור - לכן גם הכניסה לארץ ישראל, היא באופן של ניצוצין.

'אנכי מנחמכם' - איחוד הניצוצות שהתפזרו בגלות עם האור

וזה עומק שורש הגלות במה שהם יוצאים מארץ ישראל, שהרי מהי גלות? - פיזור, הפיזור שורשו בניצוצות.

ועל זה נתנבא הנביא בהפטרה שקראנו "אנכי אנכי הוא מנחמכם" כלומר - עומק הנחמה היא שיתגלה החזרה לארץ ישראל אבל לא באופן שבו נכנסו בראשונה שהוא באופן של ניצוצין וכלים, כי אם נכנסים מדין ניצוצין א"כ גם עתידים לצאת כי כל הניצוצים הם פיזור וא"כ, בהכרח שיהיה יציאה מארץ ישראל שהכנסת ישראל יתפזרו לארבע כנפות הארץ.

אבל בגאולה העתידה - "אנכי אנכי הוא מנחמכם" שיחזור ויאיר האור ויתאחד יחד עם הניצוצות והכלים 'אורות' - ניצוצין - כלים יחודים' יחזרו ויאירו בשלימות.

זהו ה"אור חדש על ציון תאיר ונזכה כולנו יחד במהרה לאורו" דייקא 'כולנו יחד' לפי הנוסחאות שכך אומרים בתפילה - זה ה'כולנו יחד במהרה לאורו' כי יחזור ויצטרף כל החלקים יחד אהדדי, וזו השלימות של הגאולה שנוכה אליה במהרה בימינו "אנכי אנכי מנחמכם".

לארץ ישראל א"כ ה'תורה אור' לא נכנסה בהתגלותה לארץ ישראל אלא הם נכנסים רק במדרגה של נביאים וכתובים - ולכן הכניסה היא ע"י יהושע שאלו הם הנביאים והכתובים שמתחילים ביהושע, וא"כ כשהם נכנסים לארץ ישראל הם נכנסים רק במדרגה של ניצוצין וכלים.

וכשזו המדרגה של הכניסה לארץ ישראל א"כ חסר את עומק ההארה של האור שתצטרף ב'אורות ניצוצים כלים' בכניסה לארץ ישראל ואז כל הכניסה לארץ ישראל הופך להיות באופן של ניצוצים וכלים.

הרי המילה נ-כ בלשון ארמית זהו ההבחנה של חסרון כדוגמת הלשון 'נכי חדא' וכן על זה הדרך, מה נחסר בנד מלשון נכי? - נחסר האור, זה מדרגת הכניסה שהם נכנסים לארץ ישראל שחסר מציאות האור.

ובעומק, זהו עומקם של דברי חז"ל הידועים שארץ ישראל נמשלה לארץ הצבי שהיא מתפשטת ומתכווצת לפי יושביה, שבשורש - אילו הם היו נכנסים במדרגה של האור זהו ההרחבה של ארץ ישראל אבל כשהם נכנסים במדרגה של ניצוצות זו מדרגה של צמצום ארץ ישראל.

ובלשון אחרת והיינו הך, אילו הם היו נכנסים מכחו של משה רבינו לא היה מלחמה בכניסה לארץ ישראל אלא זה היה באופן כזה שהאור היה מתפשט וכך הם היו נכנסים לארץ ישראל.

אבל כשהם נכנסים מכח "משה מת ויהושע מכניס" א"כ הכניסה היא באופן של מלחמה שזהו מלחמת יהושע - מלחמת העי שהיתה כשהם נכנסו לארץ ישראל, וכשהכניסה היא באופן של מלחמה הרי המלחמה יוצרת ניצוצות בבחינת "כפטיש

בעשיה היחידה היא אלוקות, ביצירה יחידה וחיה היא אלוקות ובבריאה יחידה חיה ונשמה הם אלוקות, וא"כ, גם בתוך העולם של כל אחד יש לו גילוי של אלוקות, וא"כ גם בעולמות בי"ע עדיין יש מציאות של אור, אבל זה לא כמו באצילות כמובן ששם כולו מציאות של אור, אבל יש את האצילות דפרטות של אותו עולם שזה האצילות דפרטות של בי"ע עצמו, אם זה בעשיה הוא מתדבק ביחידה שבנפש ובאותה מדרגה הוא מגיע לאלוקות, אם הוא הנמצא ביצירה א"כ אפילו אם הוא דבק בחיה הוא במדרגה של אלוקות, ואם הוא נמצא בבריאה - אפילו אם הוא דבק בנשמה זה כך, [כלומר שצריך לברר איפה הוא נמצא ואז מהי מדרגת האלוקות שהוא יכול להגיע אליה] - כן, הוא צריך לברר איפה שורשו, אלא שתמיד יש שורש פרטי ופרטי דפרטי - פרטי פרטות שבאותה מדרגה עצמה שהרי הכל נחלק לנרנח"י ונרנח"י דנרנח"י וכן ע"ז הדרך.

שאלה מהשומעים

האם התביעה היא שכולם יגיעו לאור כמו שהרב אמר שהמדרגה הזו היא המדרגה של משה מכח שמושה נמצא עמו ואצלו יתברך שהוא נמצא באצילות]

כן, [האם יש תביעה על כל אחד ואחד להגיע למקום הזה, הרי לכאן גם בתיקון נשואים החלקים הנמוכים יותר]

תשובה: בהגדרה הכוללת יש בי"ע שבבי"ע ירדו הניצוצות, וא"כ, מי שנמצא במדרגת אצילות הוא נמצא עמו ואצלו, ואצלו יש "ואצלתי מן הרוח" ומי שנמצא במדרגת בי"ע ששם היה ירדת הניצוצות וא"כ השגתו היא בניצוצות, עיקר מדרגתו השתא היא מדרגת בי"ע ולא מדרגת אצילות ולכן הוגדר שרובם ככולם השגתם היא במדרת בי"ע, אבל יש הגדרה שגם בתוך בי"ע עצמה יש אצילות דפרטות שבכל מדרגה, וא"כ לכאורה יש שמה מציאות של אצילות, אבל כמו שהרחיב הלשם שבהגדרה היא שגם בעולמות התחתונים -

סיכום קצר וחלקי

בו, ובהתפשטותו זהו אור שמאיר את הכל שממילא הכל נראה בו - שזה בחינת אור הגנוז שצופין בו מסוף העולם ועד סופו.

והארה של קרן אור, הארה חלקית שמתנוצץ מהאור ניצוץ של הארה בבחינת נץ החמה, ומצד כך קרני האור וההתנוצצויות שונות בכיוון ההארה ותוקפה, וזה הבחינה של 'כפטיש יפוצץ סלע' - שד"ת מתחלקים לשבעים פנים.

[מתברר כאן בשיעור מהות האור, הניצוצות, והכלים, שכל דבר בבריאה שייך לאחד מהג' החלקים הללו, ומצטיירת כאן הצורה השלימה של פנימיות הבריאה - אורות - ניצוצות - כלים ויחודם בבת אחת]

א. אור בל' חז"ל זה ביטוי לגילוי של דבר והתפשטותו, ומצד כך ישנם בבריאה שני סוגי הארות, הארה של אור - 'אור אחד' שנברא ביום א' דמעשה בראשית שדביקות בעצמות האור היא התכללות

מקבלים את הכל בשווה.

ה. ארץ ישראל היא כלי כפשוטו, מקום שמצרף את הכנסת ישראל כשהם על אדמתם, ואם עם ישראל היו זוכים הרי שהכניסה לארץ ישראל היתה באה על ידי האחדות הפנימית שהיתה במתן תורה שזהו צירוף של הכלי בשורש דמתן תורה עם הכלי התחתון דארץ ישראל והיה מתקיים התכלית של אור - ניצוצות - כלים - יחד בשלימות.

ו. אבל משורש שבירת הלוחות - הכלי של עשרת הדיברות, האותיות פורחות באויר והם הופכים לניצוצות בלי כלים, ואז ישראל יורדים ג"כ למדרגת ניצוצות שאינם מצורפים למדרגת משה, ומצד כך כל ההשגה שהם משיגים במשה רבינו זה בהבחנה של 'קרן עור פני משה'. מדרגה של קרן אור [וגם זה רק באופן של מסוה], ומכח כך כניסתן לא"י היא לא במדרגת אור יחד עם משה אלא 'משה מת [פני חמה] ויהושע [פני לבנה] מכניסים במדרגת ניצוצין וכלים, ולכן הכניסה היא באופן של מלחמה שיוצרת ניצוצות.

ז. שורש הגלות - פיזור בבחינת ניצוצות המתפזרים, אבל מכח 'אנכי אנכי הוא מנחמכם' יחזור ה'אור חדש', מדרגת האור שתאחד את כל החלקים יחד - 'ונזכה כולנו יחד במהרה לאורו'.

ב. מי שדבוק עמו ית' ונמצא אצלו ית' מתקיים בו ו'אצלתי מן הרוח' שנאצל עליו האור של הקב"ה - וזוהי ההשגה שהיא קביע וקיימא אצל משה רבינו שפירש מן האשה ובכל עת מוכן לנבואה, אבל מי שלא נמצא אצלו ית' שזה מדרגת רוב הנבראים, יש לו רק ניצוצות מהארתו יתברך.

ג. הצורה השלימה של פנימיות הבריאה היא שהניצוצות - חלקי ההארה אינם נפרדים מהאור אלא שבאור עצמו שהוא 'אחד' שכולל הכל יש הבחנה של התפרטויות, ומה שגורם שאין את פיזור הניצוצות זהו הכלי שמקבלם ומצרפם יחד שלא יתפרדו, וזהו 'אנכי' שבעצמותו 'אנכי מי שאנכי' כדברי חז"ל אבל מונח בר"ת של אנכי שלושת החלקים של אורות ניצוצות כלים ויחודם בבת אחת.

ד. ובמדרגת מתן תורה מתגלה השלימות הזו, מחד - אחת דיבר אלקים' מכח 'יורד ה' על הר סיני' שכיון ש'עמיה נהורא שריא' התגלה מדרגת האור לכל עם ישראל שהיו במדרגת נבואה באופן של 'ואצלתי מן הרוח' וזהו ה'קול גדול ולא יסף - ולא פסק' כי במהותו הוא קול אחד שאין בו הפסקים, ומאידיך - גילוי הניצוצות שהם ההתפרטות שבעשרת הדיברות.

והכלי המצרפם זהו חקיקתם בלוחות [שאף הם מן השמים], והתורה שהיא הכלי העליון 'כלי אומנותו של הקב"ה' היא המצרפת את הכנסת ישראל באחדות פנימית - 'בלב אחד' ועי"ז כולם

סוגיות מחשבה

אברהם

סוטה, יז, ע"א - דריש רבא, בשכר שאמר אברהם אבינו (בראשית, יד, כג) אם מחוט ועד שרוך נעל, זכו בניו לב' מצות, חוט של תכלת ורצועה של תפילין. בשלמא רצועה של תפילין דכתיב וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך, ותניא ר"א הגדול אומר, אלו תפילין שבראש. אלא חוט של תכלת מאי היא, דתניא ר"מ אומר, מה נשתנה תכלת מכל מיני צבעונין, מפני שהתכלת דומה לים, וים דומה לרקיע, ורקיע לכסא הכבוד, שנאמר (שמות, כד, י) ויראו את אלקי ישראל ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר וכעצם השמים לטהר, וכתיב (יחזקאל, א, כו) כמראה אבן ספיר דמות כסא. ועיין מנחות (מג, ע"ב), וחולין (פט, ע"א), וברש"י שם.

מחשבה

סוגיות במחשבה

אברהם

בלבביפדיה מחשבה

אות בי"ת

מילון ערכים בארמית

אדב

וכתב בקרן אורה על אתר וז"ל, ושניהם סגולתן שמירת הקודש לבל יקרבו זר אליהם. כמ"ש בתפילין (דברים, כח, י. מגילה, טז, ע"ב) וראו וכו'. והחוט של תכלת, ידוע סגולתה לגרש הזרים, וזה מפני השתוות הגוונא עד כסא הכבוד, כי היא השולטת בכל ברואי עולם בים ובעשבים אשר הם תולדות הארץ ולרקיע עד כסא הכבוד, וע"ז נאמר (תהלים, קג, ט) ומלכותו בכל משלה, עכ"ל.

ולאוה"ע נעשה יראת העונש, ודו"ק). וכן כל מקום שנצרך חיבור חזק שלא ינתק משתמשים ברצועה כי יש בה תוקף וחוזק. וזה הצד התחתון שיורד לתתא יראת העונש. אולם חוט של ציצית דייקא אמרו שקאי על תכלת שבציצית, שדומה לכסא הכבוד, כמראה אבן ספיר דמות כסא. והיינו חוט דק, שמעלה העביות התחתונה לעליון הדק, כי נודע כי כל דבר בשורשו דק ולמטה הוא מתעבה. והתפילין נעשין מן העור של הבהמה, גסות, לעומת כך הציצית מן הצמר, שער דק של בהמה.

והנה חוט, הוא דק, ורצועה רחבה (עיין תפא"י, מקואות, פ"ט, מ"א, יכין, אות א'). אולם פעמים קראו חז"ל אף לרצועה של תפילין חוט, עיין בתיקונים (יא, ע"א). והנה עיקר רצועה רחבה להלקות, כמ"ש (זוה"ק, ח"ג, קעה, ע"א) רצועה בישא לאלקאה, וכמ"ש (מכות, כב, ע"ב) גבי מלקות, ורצועה בידו של עגל כפולה, עיי"ש. ולכך על הרצועה דייקא אמרו וראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך. והיינו שיראים מן הרצועה לאלקאה יראת העונש ולא יראת הרוממות (והבן שישראל שלובשים התפילין יש להם יראת הרוממות ע"י התפילין,

רכישת ספרי הרב • ספרי אברמוביץ

הפצת ספרי קודש
02.623.0294
רח. דוד 2, ירושלים

ספרי אברמוביץ
03.579.3829
רח. קוטלר 5,
בני ברק

משלוח
ברחבי העולם
03.578.2270
books2270@gmail.com

ספרי מאה שערים
02.502.2567
רח. מאה שערים 15,
ירושלים

U.S.A.
SHIRAH DISTRIBUTORS
Tel. 718-871-8652

4116 16th Avenue
Brooklyn, NY 11204
sales@shirahdist.com

בלבביפדיה מחשבה ♦ אות ב"ת

ועולה למעלה מן הרקיע. א"כ לשיי-
טת ר' אליעזר העולם הוא בצורת
אכסדרה וצורה של ב', יש מחיצות
במזרח, דרום ומערב, ואין מחיצה
בצד צפון. ושיטת ר' יהושע, עולם
לקובה הוא דומה שמוקף מכל ד'
צדדיו, ורוח

צפונית סובבת וכיון שחמה מגיעה
לקרן מערבית צפונית מקפת וחוזר
רת לאחורי כיפה שנאמר הולך אל
דרום וסובב אל צפון וגו'. אז הב-
ריאה בנויה באופן של צורה - או
של ב', או מכל צדדיו כפי שהוזכר
כאן שהחמה סובבת. השורש של
המילה סובבת זה ס' ב', למ"ד שה-
עולם כאכסדרה אז זה מג' צדדים
כצורתה של ב', ולמ"ד עולם כקובה
הוא דומה אז העולם דומה לס'.

בעצם במה שהחמה סובבת אז
מונח שתי ההבחנות במה שהיא
סובבת, או שהיא סובבת את העו-
לם בבחינת ב', או שהיא סובבת את
העולם בבחינת ס' כמו שהוזכר.
מכל מקום עיקר סוגייתנו דידן הוא
למ"ד שעולם לאכסדרה הוא דומה
שמוקף מג' צדדים וזו היא צורתה
של ב'. כל הבריאה כולה בכללותה
היא בית לבורא יתברך שמו, כלומר,

בס"ד אחרי שזכינו ללמוד את רוב
ככל התיבות המתחילות באות
ב', נסכם את הסוגיא על האות ב'
עצמה, לא צירוף של תיבה אלא
האות ב' עצמה.

התורה מתחילה באות ב' - "ברא-
שית ברא אלקים". שתי התיבות
הראשונות בתורה מתחילות בב',
בראשית ברא, ומבארים רבותינו
שיש כמה יחסיות באות ב', במילה
בראשית האות ב' מופיעה ללמד
שבה נברא העולם, כלומר הבורא
הוא בבחינת א', אלופו של עולם,
והבריאה שנבראה היא בבחינת ב'.
התיבה השניה שהיא תיבת ברא גם
כן מתחילה באות ב', לפי שהאות
ב' היא אות שניה ולכן גם התיבה
השניה שבתורה מתחילה באות ב'.

כמו שהוזכר התיבה הראשונה
שהיא תיבת בראשית מרמזת לנו
שבב' נברא העולם. מחדדים רבו-
תינו באותיות דרבי עקיבא ועוד,
צורת העולם היא בצורה של אות
ב', כך אומרת הגמ' (בבא בתרא דף
כ"ה) תניא ר' אליעזר אומר עולם
לאכסדרה הוא דומה ורוח צפונית
אינה מסובבת, כיון שהגיעה חמה
אצל קרן מערבית צפונית נכפפת

ב' היא ת"י' כשנותיו של בית רא' בבית ראשון ובית שני ולכן זה אות ב' מלשון שתי בתים (במאמר המו- סגר יש עשרות מקומות שרבותינו מגדירים שאות ב' היא ביחס הזה של דבר שנחלק לשתים, דוגמה שורשית היא שתי לוחות הברית, וכן על זה הדרך, לסוגיא שהזכרנו עכשיו זה שתי בתי מקדשות, וא"כ בית ראשון עמד ת"י שנים, ובית שני ת"כ שנים, והמילוי של האות

של ב' היא ת"י' כשנותיו של בית רא' בבית ראשון ובית שני ולכן זה אות ב' מלשון שתי בתים (במאמר המו- סגר יש עשרות מקומות שרבותינו מגדירים שאות ב' היא ביחס הזה של דבר שנחלק לשתים, דוגמה שורשית היא שתי לוחות הברית, וכן על זה הדרך, לסוגיא שהזכרנו עכשיו זה שתי בתי מקדשות, וא"כ בית ראשון עמד ת"י שנים, ובית שני ת"כ שנים, והמילוי של האות

שני מהלכים בצורת האות ב'

היא באופן של ד' ו', וצורה של הד' נכנסת בלשון רבותינו בתוך הגרון של ו'. צורת ד' למעלה והקו הת- חתון הוא בצורת ו' והוא הבולט מעבר לקו של הד', אז הד' נכנסת לתוך גרון של ו', זהו מהלך ראשון של אות ב' - ד' ו'.

מהלך נוסף הוא שהאות ב' מור- כבת מג' ווים, ו' למעלה, ו' בצד, ו' תחתון. ו' אחד כנגד מזרחית, ו' שני כנגד דרומית, ו' שלישי כנגד מערבית. אלו הם שתי המהלכים שהוזכרו בדברי רבותינו מה הוא הצורה שמרכיבה את האות ב'.

באופן רחב יותר רבותינו הרחיבו מאוד בנושא שורשי האותיות, כל אות ואות מורכבת מכמה חלקים. נתחיל לדוגמה עם האות הקטנה ביותר שהיא אות י', היא מורכבת משלשה חלקים, בלשון תז"ל זה נקרא קוצו ושלישו, שלישי עליון ושלישי אמצעי ושלישי תחתון. אבל ישנן אותיות גדולות יותר, והם מתחלקות לאותיות גמורות לעצ- מם. בדוגמה שאנחנו עוסקים עכ- שיו בסוגיא של האות ב', מאיזה אותיות מורכבת האות ב'? אז יש שתי מהלכים יסודיים בדברי רבו- תינו, במהלך אחד צורת האות ב'

ב' בבחינת ד' ו'

שון שנים. איפה רמוז שהאות ב' הינה שניים? בעצם היותה ב' אחרי הא', ב' זה שנים כמו שהזכרנו, שתי

נתחיל בס"ד עם המהלך הראשון ד' בתוך ו'. מבואר ברבותינו שאותיות ד' ו' כידוע עולים לאותיות דו מל-

היא מתגלה? בב' ראשונה שבתורה שהיא ב' דגושה, הנקודה שנמצא בתוך הב' של בראשית. זהו שורש הב' באות י'.

מאיך כמו שהוזכר שורש כל האותיות הוא א' וי', ונבאר עכשיו מהו שורש הב' בא'. הזכרנו קודם את הי' במדרגה של כתיבה, אבל כאשר אדם הוגה דברים אז אומרים רבותינו שתחילת הגייתו בא' - אה וכן על זה הדרך, זה שורש האות א'. נמצא שמדין תורה שבכתב שורש כל האותיות כולם הוא י', ומדין תורה שבכ"פ שורש כל האותיות כולם הוא א'. וביחס הזה ששורש הב' הוא בא', כתוב באותיות דר' עקיבא מפני מה בב' יש קו שנוטה לא' שהיא אומרת ששואלים אותה מי בראך והיא מביטה לא' שהוא יחידו של עולם הוא זה שברא אותי. מצד כך, ההבדל בין הבורא לנברא הוא שהבורא הוא אחד והנבראים יסודם שנים "זכר ונקבה בראם", כלשון הגמ' הידועה במסכת בבא בתרא כל מה שברא הקב"ה בעולמו זכר ונקבה בראם, הוא אחד ויחיד ואת הבריאה הוא ברא שנים, ולכן הב' מורה לא' לומר שהשניים שורשם באחד ביחידו של עולם.

א"כ הסברנו שורש הב' בי' ושורש הב' בא', מצד הבחינה שהב' צור-

בתי מקדש ושתי לוחות הברית ועוד. כאן אנחנו מחדשים שבצורת הב' עצמה גם כן מוזכר המהלך של שתיים, ד' ו' שעולים דו שנים, וזהו רמז לשניים בצורת האות ב' עצמה. ישנם שני מהלכים יסודיים בדברי רבותינו בשורש של כל האותיות, מהלך אחד שהאותיות כולם מתחילים מהאות א', ומהלך שני שכל האותיות כולם מתחילות באות י'. מצד כתיבה כאשר האדם מתחיל לכתוב הוא מתחיל בנקודה, נקודה אורך ורוחב שטח ועומק אלו הצורות שישנם, י' אמנם נחלקת אף היא לשלש חלקים כפי שהוזכר קודם לכן, אבל בכללות הי' עצמה היא בבחינת נקודה והנקודה הזו היא שורש כל האותיות כולם.

ולענייננו דידן לשורש אות ב', י' במילואה יו"ד נמצא שהמילוי של י' הוא ו' ד', ו' ד' הופכים להיות ב' כמו שהזכרנו לעיל. בהגדרה נוספת ויסודית מאוד והרחיבו בה רבותינו (הגר"א) האות ב' היא האות הראשונה שהוזכרה בתורה, כידוע ב' היא אות דגושה, אותיות בג"ד כפ"ת בלשון רבותינו פעמים דגושות ופעמים רפויות, והב' של "בראשית" דגושה, ובהיותה אות דגושה הדגש שבה הוא סוד הי' כי הי' היא בסוד נקודה, כך בדברי חז"ל להדיא. נמצא שהאות ב' שורשה בי', ואיפה

ו', תוך גרון של ו', שהוא בבחינת עשרה כפי שהוזכר, וא"כ שורש הב' הוא שורש כל הנבראים כולם שבו-רא העולם ברא את הבריאה בעש-רה מאמרות.

בלשון אחרת והיינו הך, כמו שהוזכר ב' הוא בבחינת בינה והשורש של המילה בינה הוא מלשון בין לבין, דברים שבינו לבינה, בינה יתירה ניתנה באשה כלשון הגמ' הידועה במסכת נדה, הבין נמצא בין הדבר הזה לבין הדבר הזה.

כל הבריאה כולה נבראה בחלל כד-ברי רבותינו, בתחילה היה העולם כולו מלא באורו יתברך שמו וכ-שעלה ברצונו לברוא נבראים הוא סילק את עצמו ואורו לצדדים. אז איפה כל הבריאה נמצאת? בין האור הזה לבין האור הזה, האור אין סוף מקיפו, שם מקום כל הב-ריאה כולה, ולכן הבריאה נבראה בב' ביחס דידן השתא כי היא נב-ראה ממקום של הבין בינה, בין האור א"ס שנמצא בצד הזה ובין האור א"ס שנמצא בצד האחר, בין זה לבין זה במקום החלל, שם מקום כל הבריאה כולה.

ב' בבחינת ג' ווים

ו' אמצעי וו' תחתון, זה צורתה של האות ב' וזה הוא מהות כל הבריאה

תה היא צורה של ד' ו' שורשה הוא י', כמו שהוזכר קודם לכן שהוא בכתיבה של הי'; אבל מצד תורה שבע"פ שורשה בא' ביחידו של עולם. אבל אלופו של עולם בע-שרה מאמרות ברא העולם, אז גם מדין תורה שבעל פה אמנם תחילת ההגיה היא הגיה של א', אבל מה הוא אמר עשרת המאמרות, נמצא שהאות ב' שצורתה ד' ו' רומזת על כל הבריאה כולה שנבראה בעשרה מאמרות.

האות י' מילויה הוא ו' ד', ו' ד' בגי-מטריא עשרה והי' עצמה בגימטריא עשרה, והרי שזה שורש כל הבריאה כולה שהיא מדרגה של ב' ונבראה בעשרה מאמרות. אז זה מדין שה-גימטריא של ד' ו' היא עשרה, ועוד שזה שורש מציאות הבריאה כולה שהתחילה בב' בסוד נקודה שבתוך הב' שהיא מדרגת הי'. יתר על כן מכוח הא' שהוא אלופו של עולם בבחינת אאלפך חכמה אאלפך בינה, שורש הב' הוא בינה, מכוח כך נעשה בבריאה עשרה מאמרות שבהם נברא העולם.

זה הוא המהלך הראשון שאנח-נו עוסקים בו שהב' הוא ד' תוך

האופן השני שהזכרנו בצורת האות ב' היא מורכבת מג' ווים: ו' עליון,

הנבראים כולם. מפורש בחז"ל וב- רבותינו בעשרות מקומות שב' זה בחינת הברכה וההמשכה, האותיות השניות - הממשיכות - של יחידות ועשרות ומאות זה ב' כ' ר' שהם שורש המילה ברכה.

אמרנו עד עכשיו שני מהלכים בב'. מהלך אחד שב' מלשון בינה במ- קום החלל, מהלך שני שב' מלשון ג' וזוהו בבחינת ברכה והמש- כה, ו' הוא מקום ההמשכה, מקום הנבראים כולם הוא מקום החלל, וקיומם הוא מכוח ההמשכה מאמי- תתו שנמשך מאורו לתוך כל הב- ריאה כולה, וזהו הב' בבחינת הווים שיש המשכה לתוך הנבראים. א"כ היחס הראשון שהזכרנו זהו היחס של ב' בבחינת שנים, היחס השני שהזכר השתא הוא צורת האות ב' שזה צורתו. הוזכר קודם לכן שה- מהלך השלישי של האות ב' היא בבחינת בית זה צורתו של האות ב' בשלימותה, לא בחלוקה לאותיות אלא בצורתה השלימה בבחינה של בית.

אם כן אלו הם שורשי האות ב' בשתי צורותיה של האות ב'. הצו- רה הראשונה של הד' ו' בבחינת עשרה, ההבחנה השניה בצורת הב' של שלושה וזוהו בבחינת המשכה.

כולה. אם כן שורש כל הבריאה כולה היא במדרגת ווים, כי כל הבריאה נבראה באות ב' "בראשית ברא" ששם תחילת הבריאה כולה, וצורתה של הב' אינו אלא ג' ווים, הרי שזה מהות כל הבריאה כולה.

בלשון ברורה ופשוטה כידוע ו' הוא מלשון המשכה, דבר הנמשך, צורתו של ו' הוא כמין שפופרת שממשיכה את הדבר, מבואר בתורה "ברא- שית ברא אלקים את השמים ואת הארץ", הו' תמיד בא להוסיף. אלה פוסל על הראשונים, ואלה מוסיף על הראשונים, וכן על זה הדרך, ו' היא ו' התוספת. יש פעמים שו' מב- דלת, מצד היחס לדבר הקודם זה ו' המבדלת בבחינת בינה בין לבין, מצד היחס דידן השתא מדרגת הו' היא מדרגת 'ואלה' תוספת, וביחס הזה כל הבריאה כולה היא המשכה מהבורא יתברך שמו. בלשון רבו- תינו שהזכר קודם לכן מתחילה היה העולם מלא באורו יתברך שמו וסילק את עצמו לצדדים ונעשה מקום שבין לבין חלל, וחזר והמשיך מאורו יתברך שמו לתוך הנבראים, זה בדיוק שני המהלכים שהזכרנו עכשיו, מצד המהלך הראשון זה בבחינת בית, בינה, בבחינת בין לבין חלל פנוי, מצד ההבחנה הש- ניה זה ב' בבחינת ווים, זהו היחס של ו', של המשכת אמיתתו לתוך

חיבור והבדלה במדרגה של שלוש

שנים, היא אות שניה ואותיות דו הוא שנים; אבל מצד היחס שהיא מצטרפת לא' וא"כ היחס הוא של א' וב', היחס של א' וב' זה הוא יחס שהופך את האות ב' לג'. (בעז"ה כשנגיע לג' נעסוק בהרחבה בזה. הג' עצמה הופכת להיות ו', זה הוא ההבחנה של רבותינו שבעצם כל שלש שיש בבריאה הוא שש, כי כל דבר נספר עם היפוכו, מעלה - מטה, צפון - דרום, מזרח - ומע' רב, רק הג' השורשיים נבנים מהא' ומהב').

א"כ פתחנו יסודות בהירים בהג' דרת מהות האות ב' הן במדרגת השנים והן במדרגת השלש שבה, ונחזור עכשיו לסוגיא של שלוש. הזכרנו שני מהלכים במדרגת הש' לוש באות ב', מהלך אחד מדין הג' ויום שבונים את הצורה של האות ב', ובמהלך נוסף הזכרנו את דברי הגמ' עולם לאכסדרה הוא דומה שיש לו שלש מחיצות. יש כאן שני הגדרות בתפיסה של השלש, מצד המהלך הראשון שהוזכר שהוא בבחינת השלש ויום יש כאן יחס של ו' המצרפת ומחברת. ומצד המהלך השני שעולם לאכסדרה הוא דומה, כלומר יש לו ג' מחיצות, אז מה היא ב'? שלש מחיצות, שלש ויום

נחדד לפי זה מה ההבדל בין אם האות מורכבת משתי אותיות של ד' ו' לבין אם צורתה בית שהיא ג' ויום, כאן מונח העומק של ההגד' רה האם ב' היא מדרגה של שנים או מדרגה של שלש. אם הצירוף של הב' מורכבת מד'ו' אז הם שנים, ומצד כך ב' היא במדרגה של שנים, אבל מצד המהלך שב' יש בו ג' קוים וצורתה היא צורת בית, עולם לאכסדרה הוא דומה ויש בו שלש מחיצות אז ביחס הזה הב' הופכת להיות מדרגה של שלש.

כמוכן שהדבר צריך ביאור, הרי בכל הסברות הראשונות שאמרנו הב' היא שתיים, איך היא הופ' כת להיות שלש? הזכרנו קודם לכן שיש מהלך ששורש הב' נמצא ב', ויש מהלך ששורש הב' בא' שאומרים לב' מי בראך והוא מסת' כל לצד הא'. ההבחנה הנוספת שיש בב', מה שנקרא בלשון רבותינו ריי בוע, שנכנסים לכל אות מהאותיות שקדמו לה, ב' כותבים א' ב', ג' - א' ב' ג', וכן על זה הדרך, וביחס הזה ב' היא שניה, אבל בעומק היא ג'. מדוע היא ג'? כי היא א' ב' ואז היא הופכת להיות ג'. א"כ זה עומק שתי היחסיות שהוזכר, אם יש יחס לב' מצד עצמה היא באמת במדרגה של

בית, "מעולם לא קריתי לאש-תי אשתי אלא ביתי", "וכפר בעדו ובעד ביתו ביתו זו היא אשתו" ועוד כהנה וכהנה. לשון הגמ' כל השרוי בלא אשה שרוי בלא ברכה, זהו היחס שהוזכר בב', שהב' שייכת לאשה. הא' שייכת לאדם, אדם א', ואשה בינה יתירה ב', ועוד אומרת הגמ' כל השרוי בלא אשה שרוי בלא חומה שנאמר "ונקבה תסובב גבר". נמצא שהאשה היא שמסובבת ומ-קיפה את האדם ויוצרת מחיצה מס-ביבותיו. כל מחיצה שנמצא מסבי-בות הדבר באה לשמור את הדבר, היפך הו' הממשיכה שמצרפת אותו לזולתו. הגמ' אומרת לגבי נשים "דיינו שמצילות אותנו מן החטא" ומצילות אותנו מן החטא הוא שהן עושות מציאות של הצלה, כלומר מציאות של שמירה שמכוחה הוא שמור, זה נקבה תסובב גבר שהיא שומרת אותו ומקיפתו.

הגמ' דנה האם עולם לאכסדרה הוא דומה או לקובה הוא דומה, הולך אל דרום וסובב אל צפון, כלומר השמש סובבת ומקיפה את העולם. זה גופא מדרגת האשה שמשמרת את האדם, שהיא סובבת סביבו וכ-לשון הפסוק נקבה תסובב גבר שזה מדרגה של שמירה שמשמרת את האיש. א"כ ביחס הזה מדרגת הב' היא מדרגה שמקפת, בית בבחינת

של מחיצות. והווים עצמם יש להם יחס של מחיצות כמו שהוזכר קודם לכן בבחינת ו' שפעמים מבדלת ופ-עמים מחברת.

וא"כ מונח כאן שתי הבחנות של מדרגה של שלש, הבחנה ראשונה שהמדרגה של שלש זה חיבור של שלש. הבחנה השניה של שלש זה בבחינת ג' מחיצות, מחיצות מלשון חציצה, זה חוצה את הדבר ומ-חלק ומבדיל אותו. כל כוח המב-דיל נקרא בלשון רבותינו מוות "כי המוות יפריד ביני ובינך", הדבר מצורף על ידי חיים ונבדל על ידי מוות. בעומק, החיים זה עצם הגד-רת הצירוף, והמוות זה עצם הגדרת הפירוד. ג' פעמים ו' עולה בגימט-ריא ח"י, נמצא שג' ווים שבבחינת ו' המצרפת זה גימטריא של ח"י, "כל אשר יצורף לחיים", החיים הם מקום של צירוף, מדרגה של צירוף. אז ביחס הזה הב' הופכת להיות ב' של ברכה ושל המשכה, כל ברכה והמשכה זה מקום החיים, החיים הם המשכיות. לעומת זאת ב' במ-דרגה הנוספת היא במדרגת מחיצה המבדלת. כל מחיצה מבדילה את הדבר, לא מצרפת, וזה עומק המד-רגה שנקראת בית שנעשה מציאות של מחיצה המבדלת.

ניתן דוגמה בהירה ושורשית. לשון הגמ' בכמה מקומות קורא לאשה

הביאה מיתה לעולם, כלומר היא הביאה את הכוח של ההיפך של הברכה, ההיפך של המשכה שהוא בבחינת ג' ווים שזה גימטריא ח"י, היא הביאה מיתה לעולם. נחש פורץ גדרו של עולם, ומי סייע לנחש לפי רוע גדרו של עולם? הנקבה.

נח העלה את הב' למדרגת הס'

ההבדל בין ס' לב' בגימטריא זה נ"ח, עשרה דורות מאדם עד נח וכולם הכעיסו ובא הקב"ה והחריב את כל העולם כולו, ולאיפה נכנס נח כדי להנצל? לתיבה. תיבה אותיות בית, ב' ששרשם אחד, והאות ה' נופלת אז זה אותו שורש. כאשר נח נכנס לתיבה הוא בעצם נכנס לבית, אבל לאיזה בית הוא נכנס? הוא נכנס לב' שהיא בבחינת רוח צפונית פתוחה, אז הרי כתוב "ויסגור את התיבה" כל סגר מתחיל עם האות ס' מלשון שהוא סגור באופן של ס' ולא באופן של ב'. זה מה שנח בא לתקן, להחזיר מהמצב של ב' לס' שהגימטריא ביניהם היא נ"ח. אם מצרפים את המילה נח עם המילה ב' זה הופך להיות ס' כמו שהוזכר, זה עומק מדרגתו של נח.

נח בא להחזיר חזרה את מדרגת הקלקול שנפלה לב' דקלקול. כאשר נח יוצא מן התיבה הקב"ה מברך את נח. מה כוונת הדבר שהקב"ה מברך

סובב ושומר ומציל את הדבר. בעור מק כוח השמירה שמונח בבית הוא גם הכוח שגורם קלקול, מי ששומר זה דבר והיפוכו שהוא גם מי שמביא את הקלקול. כך רואים באשה שהיא בבחינת נקבה תסובב גבר, ומאידך ידועים דברי חז"ל האשה

וזה דבר שצריך להכין, ידועים דברי חז"ל "ויסגור בשר תחתנה" כשנבראה האשה נברא שטן עמה, אומרת הגמ' שטן זה ס' ויסגור בשר תחתנה. אז מצד התיקון האשה היא ס' של תסובב גבר, אבל כאשר היא פוגמת בס' נברא שטן עמה ואז השטן הופך את הס' לב', והיינו שרוח רביעית פרוצה. הזכרנו שה' רוח הפרוצה היא הצפון, וזה היצר הרע שנקרא הצפוני כמו שדורשת הגמ' בסוכה "ואת הצפוני ארחיק מעליכם" זה יצר הרע שצפון בלבו של אדם, ומצפון תפתח הרעה. וא"כ נמצא בעומק שהאשה הפכה את הדבר ממדרגה של ס' למדרגה של ב', כאן שורש מהלך הקלקול, כאשר יורדים ממדרגה של ס' שת-סובב שהדבר שמור מכוח שמירה שמקיפה את כולו, אבל כאשר זה רק לאכסדרה הוא דומה ואין כאן שמירה כוללת, אזי הדבר נפל למדרגה של ב'.

וזה הופך להיות שבר, שבירה. בעומק נפילת המדרגה של ה' הוא מכוח כך שלא מתגלה בה מדרגת השלש אלא רק מדרגת השנים, כי נחסר הא' שהב' יונקת את חיותה ממנה ואז אינה אלא שנים, ושנים לעצמם זה איש ואשה לא זכו שאין שכינה ביניהם, ואז אש אוכלתם, אז נעשה מציאות של פירוד, זה מציאות השבירה. ואם כן אצל חוה ואדם הראשון שהם היו שנים, אבל חל בהם קלקול על ידי פיתוי דנחש, אז זה הפך להיות ב' דקלקול ונעשה בהם שורש של הפרדה, שהב' נפלה למדרגה של השבר של פירוד והבדלה. כוח הצירוף כמו שהוזכר הוא בבחינת שר, שרשרת, והב' הפרידה בין הש' והר' וזה הופך להיות מציאות נפרדת, מציאות של שבירה.

כאשר נח נכנס לתיבה היה מהלך דתיקון כמו שהוזכר קודם לכן. אצל נח נאמר "בא אתה וכל ביתך אל התיבה", הרי נח ניצל כי אותך ראיתי צדיק לפני בדור הזה, ואם כן מעיקר הדין לא היה צריך להינצל רק נח, אבל למעשה כאשר הוא ניצל נצלו עימו גם בניו ונשותיהם, לא רק נח ואשתו שהיא בבחינת ביתו שהוא תיקן את הבית שזה מדרגת התיבה, אלא גם זרעו שם חם ויפת ניצלו יחד עמו, "בא

את נח? ה' נפלה למדרגה של קל-קול, של נפילה, שבמקום שהיא תהיה ס' סגורה ויסגור בשר תחתנה במדרגת נקבה תסובב גבר, זה הפך להיות ב' פרוצה בצד הצפוני, ונח תיקן את אותה מדרגה ע"י שצ"י רף את ה' עם נח ועשאה ס' כמו שהוזכר. עכשיו כשהוא יוצא חוזר הקב"ה ומגלה אצל נח מדרגה של ב', אבל איזה ב' מתגלה אצל נח? היא כבר ה' המתוקנת בבחינת ב' דתיקון ולא ב' של נפרדות, ואז חוזר הקב"ה ומצרף את נח לברכה, שהיא בשורש מדרגת ב' דתיקון

הדברים ברורים, ה' שנפרדה מה היא פועלת כשהיא נפרדה לפי מהלך הדברים שנתבאר לעיל? הסברנו ביחס השני בצורתה של ב' שהוא בבחינת דו שזה שנים, מהו השורש של השנים הראשונים? זכר ונקבה בראם ויקרא את שמם אדם, אבל על ידי החטא נעשתה הבדלה בין הזכר לנקבה. ידוע לשון הגמ' במסכת עירובין לאחר שחטא אדם הראשון פירש מאשתו ק"ל שנה, זו תפיסת הפירוד שהתגלה על ידי החטא. רבותינו הרחיבו בעומק מהות הפירוד אבל זה לשון הש"ס דידן. ומ"מ נעשה הפרדה גמורה בין הזכר לנקבה, וזה גופא נקרא שהב' במקום להיות שר מלשון שר-שרת, חיבור, מפרידה את הש' מהר'

הגדרת הדבר שמגדלות את בנינו ומצילות אותנו מן החטא. ה'דיינו' נאמר על שהיא במדרגה של בית, וממה מורכב הבית? בית מורכב מהילדים, זה מה שהתגלה אצל נח. והמדרגה הנוספת של השמירה שנמצאים מסביב "נקבה תסובב גבר", גם זה היה אצל נח שנעשה מציאות שהתיבה שומרת על כל מה שנמצא מסביב.

ואם כן נח הוא עומק תיקון מדרגת הב' ממדרגת השבירה ומדרגת הקלקול, ששם כתוב והארץ היתה תהו ובהו, היה שורש דקלקול של תהו ובהו, תהו מלשון תהום, שמתיגלה ריבוי של מים. אצל נח נעשה הצלה על ידי התיבה, יש את הב' של התיבה שהיא משמרתו ומציינתו, וזה עומק מדרגת התיקון של הב' שמתגלה אצל נח.

עד עכשיו הזכרנו מהלך ראשון של מדרגת תיקון הב' על ידי נח כמו שנתבאר, עשרה דורות מאדה"ר עד נח, אצל אדה"ר התחיל הא', נעשה הב' של האשה והב' חל בו קלקול, ובא נח ומתקן את הב'. אבל התיקון עדיין אינו שלם, הברכה שנח קיבל כאשר יצא מן התיבה לא נתקיימה בשלמותה, כי כאשר נח יוצא מן התיבה "ויטע כרם וישכר בתוך אהלה" וכל מה שנאמר שם, אז הברכה של נח לא נתקיימה בש-

אתה וכל ביתך אל התיבה", כל מי שנמצא בתוך הבית ניצל. מה עומק הדבר שכל מי שנמצא בתוך הבית של נח ניצל? הדבר ברור לכל בר דעת, הוא בנה תיבה שלימה של שמירה שבבחינת בית, אז מי שהיה בבית שלו נכנס לתוך התיבה וניצל. זה לא שהוא בנה תיבה לעצמו, אלא הוא ניצל במדרגת הב', נח תיקן את הב' כפי שהוזכר צירוף של נח וב' גימטריא ס', עכשיו הוא נכנס לתיבה שהיא בית שלם, אז כל מי שהיה אצלו בבית ניצל. הם לא ניצלו רק כפשוטו מדין שהם בניו על אף שגם זה מהלך מסוים, אבל למהלך דידן השתא עומק ההצלה הייתה מכוח זה שהם היו בני ביתו, הם היו בתוך מדרגת הבית שלו, אז כל מי שהיה בתוך הבית של נח מונח בו אופן של הצלה.

לשון חז"ל שהזכרנו, במה נשים יש להם שכר כי דיינו שהם מצילות אותנו מן החטא ומגדלות את בנינו, עומק הדבר לפי זה יותר בדקות, מצילות אותנו מן החטא כי "נקבה תסובב גבר" כלומר הם מצילות אותם בבית, משמרות את פתחיהן לבעליהן, כלומר בבחינת בית שיש בו פתח, אבל יתר על כן מגדלות את בנינו בבחינת המציאות שאשה נקראת ביתו של האדם, ובתוך ביתו של האדם יש את בניו, אז זה גופא

היה לו ג' בנים ולא ארבעה בנים? באמת היה ראוי שיהיה לו ארבעה בנים רק בא חם וסרסו, אז כשהיה לו ג' בנים הם נשארו במדרגה של ב'. אם היה נולד לו בן רביעי באיזה מדרגה הוא היה? של ס', זה עומק הדבר שסרסו חם לאביו נח, על ידי שהוא מסרס אותו הוא גורם שהב' לא יכול לתקן לגמרי של השלש ולהפוך להיות לארבע שהוא במדרגה של הס'. וא"כ על אף שהיה תיקון אבל התיקון איננו שלם.

שורש התיקון של הב' באבות הקדושים

להיות שלש מדין צירופה לא'. ונחזור שוב, א"כ אדה"ר היה בו שורש דקלקול, מכוח עצמו הוא היה מחובר לא', מכוח חוה הוא בבחינת ב', "בינה יתירה ניתנה לאשה" ובמקום ב' של ברכה שנאמר לאדה"ר פרו ורבו, נעשה הקלקול והס' נותר פלג למדרגת הב' דקלקול בבחינת שבר, דו, כמו שהוזכר ולכן אדה"ר פירש מאשתו ק"ל שנה. עשרה דורות מאדה"ר עד נח, שאז מגיע נח ומצרף את הב' בחזרה לס' על ידי הנ"ח שהוזכר וזה תיקון של ארבעה צדדים, אבל התיקון הזה איננו שלם כי היה ראוי שילד ארבע בנים ובסוף היה לו רק שלש כי חם בא וסרסו, חוזר אברהם אבינו ובא

לימותו, ובמקום הברכה וההולדה בא חם וסרסו. לא היה תיקון שלם של נח במדרגת הב'. אחר כך היה עוד עשרה דורות מנח עד אברהם, כאן חוזר עוד פעם מהלך תיקון הב', אבל איזה תיקון הב'? לא במדרגה של שנים דו של פירוד, אלא במדרגה של שלש וחוזר ומחברם בשלימותו.

נחדד את העניין. אצל נח היה תיקון שהב' מצטרף אליו והופכת להיות ס' והיא צריכה לתקן את מדרגת הסובב, אבל מדוע נח

עשרה דורות מנח ועד אברהם, בא אברהם ותיקן. באיזה אופן אברהם חוזר עכשיו ומתקן? אברהם היה לו אהל שהיה פתוח לארבע צדדים, הגילוי הוא לא שצד רביעי פתוח אלא שיש פתח בכל הצדדים. הוזכר קודם לכן במהלך אחד שהב' הוא בבחינה של ג', כי מצרפים את הא' והב' וזה הופך להיות ג', וזוהי המדרגה של אברהם, וכמו שאומרת הגמ' במסכת שבת אב המון גויים נתתיך מלך נתתיך לגויים וכו'. וא"כ אברהם בא ותיקן את הב' מכוח מדרגה של אב, ומהי מדרגת תיקון של אב, אב אותיות א'ב', והתיקון הוא מדין הב' שחוזרת ומצטרפת עם הא' ואז היא הופכת

גה של שלש שזה שלימות ההארה, אבל לא מדין שהיא שלש בעצמה, שזו המדרגה הנוספת שזה הופך להיות ג' בבחינת גומל חסדים טו-בים, אלא מדין ב' שמצטרפת לא' שהיא מצורפת לאלופו של עולם, ביחס הזה הא' עצמה הופכת להיות שנים בבחינת אאלפך חכמה ואאלפך בינה. אז יש שתי הבחנות בא' עצמה, אאלפך חכמה ואאלפך בינה, וזה מדרגת בריאת העולם שהתיבה הראשונה התחילה בב', וכך כתוב בתרגום הירושלמי בחד-כמתא זה אאלפך חכמה, והמילה השניה היא ברא שמתחילה גם בב' זה האאלפך בינה.

ואם כן יש יחס שהב' מצטרף לא' ואז הב' הופכת להיות שלש, ויש יחס שהב' מצטרפת לא' והיא מגלה בא' את הב', וזה במדרגת אאלפך חכמה ואאלפך בינה, בא' עצמה מתגלים שני החלקים. א"כ שורש התיקון שמתגלה באברהם אבינו שהוא בבחינת האב כמו שחודד, הוא מגלה הן בב' מדרגה של ג' והן בא' מדרגה של ב', ועל ידי כן הוא מצרף את האותיות בצירופם. ונסביר עוד מהו התיקון של אב-רהם, שורש השבירה שהתגלה בב' זה ביחס לאות ב' עצמה המורכבת משתי האותיות ד' ו' דו, אז היא הופכת להיות נפרדת, האותיות

לתקן את מדרגת הב', והתיקון של אברהם הינו במדרגה שהוא אב, א'ב' הב' חוזרת ומצטרפת עם הא', ועל ידי שהב' חוזרת ומצטרפת עם הא' אז נעשה מדרגה של הג' וזה העומק של הג' אבות.

כלומר, מדרגתו של אברהם היא במדרגה של אב הצירוף של הב' והא', ועל ידי כן מתגלה שהאב הופך להיות ג' פעמים של אב. נחודד, א' לעצמה היא אחד, ב' זה שנים, וכשצירפנו את הב' והא' זה הפך להיות שלש, אז זה הפך להיות אב, אבל השלש האלה מתגלה בהם ג' פעמים אב עצמו, זה שורש מדרגת קומת כנסת ישראל שחזרו ותיקנו את מדרגת הב' שהיא שורש מציאות הבריאה.

א"כ מצד היחס הזה מתגלה שאברהם עצמו הוא אב, ומתגלה ג' פעמים אב שזה כנגד אברהם, יצחק ויעקב, ובדקות באב עצמו שהוא האב הראשון, אברהם, זו ההבחנה של הא' ב' ג'. אז כאשר מצרפים את הא' והב' היא הופכת להיות אות שלישית והיא מצורפת לג', וזה בבחינת גומל חסדים טובים שזו מדרגתו של אברהם אבינו גמילות חסד. אז כוח מדרגת התיקון שמתגלה מכח מדרגתו של אב-רהם אבינו הוא, שהוא מחזיר את הב' לא' והיא הופכת להיות מדר-

בבחינת רצוא הוא דבק בא', כאשר הוא ישן במדרגת השוב, אז הוא במדרגת השוב שהיא ב', זה מדרגת הישן שנים, זה נקרא בעומק ישני חברון.

עכשיו נבין את העניין בצורה נפלאה מאוד, הרי כמו שהוזכר בתחילת הדברים התיבה ב' היא מלשון בית, והשורש של זה הוא בית המקדש. בהרחבה כל העולם כולו הוא במדרגה של בית, אבל השורש הוא בית המקדש, אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה ויעקב קראו בית. איך התגלה אצל יעקב קדושת בית המקדש? וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש, כלומר הוא ישן שם. בלשון הנביא מקום שינה נקרא חדר המטות. כלומר כל קדושת הב' שעיקרה היא בית המקדש מתגלה באופן של שינה, ישן-שני ב', לכן בעומק זה נקרא בית המקדש דש, ב' וש' מתחלפים אהדדי בא"ת ב"ש אז מצד הב' זה שנים ומצד הש' זה המילה שני שזה ישן, כל קדושת בית המקדש בעומק היא קדושה של שנים (וזה עומק העניין של שני בתי מקדשות כמו שהוזכר למעלה).

"וזה שער השמים", שער השמים זה מקום שעולים ממנו לאחד, אבל בית המקדש מה הוא? שנים, זה מה שהגדרנו רצוא ושוב, בשער השמים

מתפרדות זה מזה, אבל כאשר מתגלה הב' מצד מהלך התיקון חוזר אברהם ומצרפם.

ובעומק הקלקול הוא לא רק שהב' הופכת להיות ד' ו' שהדו הופכים להיות נפרדים זה מזה, אלא שהב' נפרדת מהא' - שם שורש הקלקול, שם שורש מציאות השבירה, ואברהם חוזר ומצרף את הב' לא' ובזה הוא מתקן את הב' עצמה במדרגת הדו שחוזר ומצטרף יחד אהדדי, וזה בבחינת "בחייהם ובמותם לא נפרדו", שזה גילוי שמתגלה אצל האבות הקדושים, באברהם ושרה שנקברו יחד במערת המכפלה. במוות רגיל הלשון הוא כי המוות יפריד, אבל אצל האבות הקדושים המוות לא מפריד, הם שוכבים יחד, הנאהבים והנעימים בחייהם ובמותם לא נפרדו.

זו הסיבה שהאבות הקדושים לא נקראים מתים אלא ישני חברון. עכשיו נסביר את העומק לפי המהלך שהוזכר השתא מה ביאור המילים ישני חברון. המילה ישן בחי' לוף אותיות היא אותיות של תיבת שני, כידוע יש ער ויש ישן, כאשר האדם בעומק ער הוא במדרגה של חי, אז הוא במדרגה של א', וכאשר הוא ישן הוא במדרגה של ב', זה נקרא ער וישן דתיקון. כאשר הוא ער והוא דבק במדרגה העליונה

נים למטה, זה מדרגת הבית - מדרגת הב' - מדרגת הישן, זה הוא המדרגה של וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש.

זה רצוא שעולים למעלה והוא במדרגת הער - מדרגת הא' - מדרגת האחד. אבל כאשר מתגלה השוב שזה מדרגת השוב שכינה בתחתו-

ההבדל בין התיקון דאברהם לתיקון דיעקב

ידועים דברי חז"ל ויקח את האבן וישם מראשותיו שהיו האבנים מריכות זו עם זו, ונתקבצו האבנים והפכו לאחד, וי"ב האבנים מקבילים לי"ב השבטים וחזרו והתחברו כדברי חז"ל. מה העומק של י"ב שבטים? זה י' שהיא שורש לב', וכ"ה שהיא חוזרת ומתאחדת מה מתגלה, שכל הי"ב שבטים הופכים להיות אחד. זה שני מהלכי התיקון שהתגלו במדרגת הבית, בית המקדש, "אין זה כי אם בית אלקים". אז מדין יעקב מתגלה החזרה מהב' לא', ומדין השבטים זה חזרה של הב' לי', אבל זה י' בסוד נקודה שהיא אחד, וב' שחוזר לי' מצרפת את כל הי"ב שבטים והופכם לאחד, זה עומק התיקון שמתגלה במדרגת הב' במדרגתו של יעקב אבינו.

הזכרנו שמדין מדרגתו של אברהם היה פתח מארבעה צדדים, אהלו של אברהם פתוח מארבעה צדדים. כלומר הוא חוזר ושומר את המדרגה של הס' של ד' צדדיו, והוא מצרף אותה למדרגת הב' שהיא פרוצה. אבל הב' פרוצה מצד אחד,

להבין את עומק הדבר, יש את מה שהב' חוזרת לא', ויש את מה שהב' חוזרת לי' כמו שפתחנו בראשית הדברים, כי הרי השורש של הב' שהוא שנים יש לו שורש באות הראשונה. מה היא האות הראשונה? או מדרגת הא' או מדרגת הי', מדין תורה שבכתב זה י', מדין תורה שבע"פ א', כך פתחנו בראשית הדברים. ולפי זה בערכין דידן השתא כאשר יעקב אבינו ישן בבית המקדש אז מדין יעקב עצמו הוא האב השלישי, הוא מגלה את הב' שמצטרפת לא' שהוא שלש, אבל לא שלש מדין הב' שפונה לג' שזה גילוי גומל חסדים של אצל אברהם אבינו שהוא אב לשלשת האבות, אלא מדין יעקב שהוא בחיר שבאבות, סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה והוא עולה למעלה משני האבות הנוספים אברהם ויצחק, אז מה מתגלה? שהוא ב' שחוזר לא' של האחד. זה מדרגתו של יעקב אבינו, שהב' חוזר לא' בשלימות.

אבל האופן הנוסף הוא שהב' חוזר לי'. איפה השורש שהב' חוזר לי'?

מתגלה אצל יעקב אבינו שזה בית שהוא בבחינת העולם דומה לקובה ובכל הד' צדדים יש בהם מחיצות, אבל המחיצות האלה הם מחיצות באופן שיש בהם פתח.

אצל אברהם אבינו הגילוי היה אהל שיש בו ארבעה צדדים אבל הוא פתוח בכל צד, הוא פתוח לצורך הג' של הגמילות חסדים, זה הב' שפונה לג', ב' שהיא ג' וא' ב' שהיא ג' פונה לג' לגמילות חסדים, כלשון הגמ' ג' ד' גמול דלים, וזה התגלה אצל אברהם אבינו שהב' הצטרפה לא' זה ג', ואז היא פונה לג' ד' גמול דלים זה הכנסת אורחים שהיה בארבעת צדדיו של אברהם אבינו. אבל מדין מדרגתו של יעקב אבינו זוהי מדרגה שהב' פונה לא', והב' שפונה לא' הופכת להיות במדרגת הג' ומתגלה בעומק הכוח הרביעי, אבל לא רביעי במדרגה שזה גמול דלים, אלא מדרגת הרביעי שמתגלה מכחו של יעקב אבינו שהג' היא כלי ליחידו של עולם, ואז מתגלה שבעצם זה ארבעה נשים שזה בית אחד, בית אחד ולו ארבעה פתחים. כידוע השבטים עמדו מסביב למיטתו של יעקב אבינו באותה צורה שבה הם הלכו במדבר סביב המ' שכן, ששורשם חד כמו שאומרים רבותינו להדיא. כל השבטים מס' תובכים מסביב לנקודת האור שגנוז

אברהם אבינו מגלה באהלו שהוא פרוץ בכל צד. אבל לא פרוץ מצד נקודת הקלקול כמובן, אלא פרוץ באופן של פתח של הכנסת אורחים. הדוגמה הבהירה לזה, בית שאין בו מזוזה נקרא פרוץ, בית שיש בו מזוזה (מזוזות זה זז מות כלשון חז"ל) אז זה פתח שאינו פרוץ.

לפי זה נבין את עומק הדבר, אצל אברהם מתגלה שהיה לו אשה אחת, אמנם היה גם את הגר וקטורה וזה מחלוקת בדברי חז"ל אם הגר היא קטורה או לא, אבל ודאי שהגר וקטורה אינם עיקרו של בית, אלא שרה בלבד. לעומת זאת אצל יעקב אבינו מה מתגלה? הוא נשא ד' נשים, מעולם לא קריתי לאשתי אשה ביתי, כל אשה היא בבחינת צד אחד של הבית, ולכל אחד מהצדדים יש פתח, והנשים שומרות פתחיהם לבעליהם, זה עומק מדרגת הבית שמתגלה אצל יעקב אבינו.

אצל יעקב אבינו מתגלה המדרגה של בית, אבל לא באופן שהצפוני פרוץ ומה שנמצא שם יש בו חשש של סכנה ולכן הוא צריך הצפנה, אלא מדין מדרגתו של יעקב אבינו שנשא ארבעה נשים שמכוחם נולדו הי"ב שבטים וכולם נתאחדו, כמו שהוזכר במדרגת הי"ב אבנים שחזרו להיות אבן אחד. אז בעומק

לי' ומתאחד ונעשה אחד, זה עומק מדרגתו של יעקב אבינו.

וא"כ שלימות מדרגת הב' שהיא חוזרת ונתקנת בשלימותה בפשוטו טו הוזכר בראשית הדברים שחוזרת למדרגת התיקון שבה שהיא בבחינת ברכה מלשון הברכה והמ' שכה, בעומק, ברכה והמשכה זה מדרגתו של אברהם אבינו שנאמר בו "ונברכו בך". אבל במדרגה השלימה העליונה יותר שהיא מדרגתו של יעקב אבינו, מדרגת בית המקדש והמשכן, מיטתו של יעקב וצורת מסעם כפי שנתבאר, זהו בעצם ההיקף השלם שהב' חוזרת ומצטרפת, נעשה בה ההיקף השלם. ההיקף השלם מתגלה באות ס' ובאות מ'.

מדרגת ודברת כם ביעקב אבינו

תם, אז מתגלה אצלו ההיקף של הד' מ' ות'.

האות ת' היא אות של ארבע מאות, אבל באיזה אופן היא מתגלה? יש בה גם שלשה צדדים מעין ב', אבל הכוח הרביעי שמתגלה הוא שהיא איננה סוגרת את הדבר, והיא פונה לצד שמאל. גם באות ב' עצמה יש שלש צדדים ועוד נקודה, בעומק האות ב' והאות ת' דומות זה לזה מאוד, ההבדל הוא רק היכן נמצאים הקוים: באות ב' הצד הפתוח נמצא

בנקודת המרכז שנמצא בתוכה, וכל זה הוא מכוחו של יעקב שהב' חוזרת לא' ומגלה שלימות של תיקון של ברכה, ומתגלה ההיקף השלם שהוא במדרגה של ד', במדרגה של ד' שחוזר לאחד. זהו ההבדל בין האהל של אברהם אבינו למיטתו של יעקב ולמשכן. האהל של אברהם אבינו פתוח לד' צדדים להיות גומל דלים, לעומת כך במיטתו של יעקב אבינו וכן במשכן מתגלה העומק שכל הארבעה מסתובבים מסביב לנקודת המרכז שנמצאת בתוכו. זה עומק מדרגתו של יעקב אבינו במדרגת הבית, לא רק במדרגה של ג' באופן של אכסדרה אלא באופן שדומה לקובה, שמוקף מכל ד' צדדיו. י"ב שבטים שהב' חוזר

יעקב אבינו מדתו איש תם יושב אהלים, אז כפשוטו הוא יושב אהלים אצל שם ועבר כמו שאמרו רבותינו. אבל בפרטות "יושב אהלים" היה לו ארבעה נשים שהם ארבעה אהלים, אבל זה ארבעה אוהלים שהם אחד, איש תם יושב אהלים. המילה תם עצמה, ת' ומ' זה אותיות של ארבע, ד' מ' ת' זה האותיות הרביעיות בייחודות ועשרות ומאות, יעקב אבינו שהיה במדרגת איש תם מצד הנשים נשא ד' נשים, ובנוסף הוא היה איש

צורה של קוים רק באופן שונה כמו שהוזכר קודם לכן. זה כוח הקלקול של מדרגתו של עשו, שמצד כך שהכל פרוץ הוא נקרא איש שדה.

אבל יעקב אבינו שהוא איש תם יושב אהלים, ומכחו נאמר אין זה כי אם בית אלקים שזה ב' דתיקון, הוא מגלה שהמ' הופכת להיות אות סופית, בסוד "למרבה המשרה" כי דוע מאוד בדברי חז"ל, זה נקרא איש תם כי המ' הצטרפה למדרגת הת', לכן זה ת' מ', והמ' הופכת להיות סופית כי הצטרפה לת' דתיקון. כלומר הב' דתיקון נתקן במדרגת אין זה כי אם בית אלקים, ועל ידי כן נתגלה במדרגתו של יעקב אבינו שהצירוף השלם מכל הצדדים הוא במדרגת המ' דתיקון, לא ס' שנופלת לנברא שטן עמה, אלא מדרגת התיקון שהוא במדרגת המ' שחוזרת ומקפת את כל הצדדים כולם, זה המדרגה השלמה.

לפי"ז נבין, יעקב אבינו הוא איש תם יושב אהלים, ומה הוא עשה בהיותו יושב אהלים? הוא עסק בתורה שעליה נאמר ודברת בם. לפי זה מהלך הדברים ברור, הסברנו את כל מהלך הקלקול בב' שמצד הקלקול יונק משם עשו באות ת' דקלקול שהוא בבחינת תיו מיתה כלל שון הגמ', אבל יעקב אבינו שהוא בבחינת תיו חיים כלשון הגמ' מצרף

בצידה השמאלי ולעומתה בת' הצד הפתוח נמצא למטה, ונקודת הבלתי-טה באות ב' נמצאת בצד ימין, ובאות ת' היא נמצאת בצד שמאל. האות מ' אם היא פתוחה היא לא שלימה, אבל ס' סופית היא שלמה, וכשמ' פתוחה מתחברת לת' היא הופכת להיות מ' סופית. יש הבחנה בלשון 'סופית', איך המ' חוזרת להיות מ' סופית, מנצפ"ך הם אותיות סופיות, אבל איזה אות כפשוטו היא אות סופית? האות ת' היא אות סופית כי היא האות האחרונה, היא לא סופית מדין המנצפ"ך אלא היא אחריה כל האותיות כולם. וא"כ אצל יעקב אבינו שהוא במדרגת איש תם המ' מצטרפת לת' ואז היא הופכת למ' של אות סופית וסוגרת את כל הדברים מכל הצדדים.

שורש דקלקול בהתחלה היה במדרגתה של חוה, ויסגור בשר תחתנה, שזה ס' ושם נעשה נברא שטן עמה. כלומר, מעיקרא זה היה במדרגת ס' דתיקון, אבל הס' מצד הקלקול הופך להיות נברא שטן עמה, ושטן הוא מקום הפירצה, פורץ גדרו של עולם, והוא הופך אותה לב' דקלקול כמו שנתבאר. ומשם כוח יניקתו של עשו שארבע מאות איש עמו הם בבחינת ת' דקלקול, כי הוא לוקח את האות ב' דקלקול והופך אותה לצורת ת', כי הרי זה אותה

שהוא הגיע לבית המקדש הייתה י"ד שנה שהוא עסק בתורה בבית שם ועבר שהוא קיים את הודברת בם, הב' חוזר ומצטרף למדרגת המ' ולא לס' שהיא שורש דקלקול כמו שנתבאר בהרחבה לעיל. אז כשהוא מגיע לבית המקדש וישכב במקום ההוא, וישם את האבן מראשותיו, הי"ב אבנים נעשו מארבעה צדדים, אם בכל אחד מארבעת הצדדים היה שלשה שבטים אז זה לא היה בצורה של ס' אלא באופן של מ'. זה השורש של המדרגה הזו של יעקב אבינו.

ומכוח כך מאיר האור העליון סביב מיטתו של יעקב. לאחר מכן הולך כים כל השבטים במדרגה של אותה מ', כך הם נושאים את המשכן, כך הם יוצאים בעומק ממצרים, וכך הם מגיעים למדרגת מתן תורה, ומשה רבינו עולה לקבל את התורה ארבעים יום, ארבעים יום זה עומק המדרגה. בפרטות יותר ידועים דברי חז"ל שמשם רבינו היה עוסק ביום בתורה שבכתב, ובלילה היה עוסק בתורה שבע"פ, כלומר כאשר הוא עוסק בלילה הוא בא לתקן את הרוח צפונית שמנשבת שהיא לא תהיה פרוצה. הרי כל זמן שהלכו ישראל במדבר לא נשבה רוח צפון-נית כי היכי דלא ליבדר, שהעננים לא יתפזרו, אז זה לא היה פרוץ.

את הב' למ' ומתקן אותה, והיא הופכת להיות מ' כמו שנתבאר, ועל ידי כן מתגלה בבחינת ודברת בם. יעקב אבינו הרי עסק בתורה כדברי חז"ל וישכב במקום ההוא וילן שם, ועד השתא לא לן? אלא ישב ועסק בתורה אצל שם ועבר, כלומר, עיקר המדרגה שהוא עסק בתורה הוא עסק התורה בין ביום ובין בלילה. מה מתגלה בתורה בלילה? דברי הגמ' הידועים, בחצות לילה רוח צפונית מנשבת וכינור של דוד היה מנגן מאליו, אז עיקר מדרגת רוח צפונית מתגלה מחצות ואילך.

יעקב אבינו לא ישן י"ד שנה כדוד המלך, בחצות לילה אקום להודות לך על משפטי צדקך, דוד הוא הד' דתיקון וכך התגלה אצל יעקב אבינו שי"ד שנה הוא לא לן, י"ד ד' דייקא, והתגלה שהוא בא לתקן את הרוח צפונית שמנשבת בחצות לילה. יעקב אבינו שלא ישן כל הי"ד שנה בא לתקן את המדרגה של הרוח צפונית הפרוצה, ואיך הוא תיקן את הרוח צפונית הפרוצה, על ידי עסקו בתורה, הוא קיים ודברת בם, כלומר הב' הפכה להיות מציאות של מ'. ולכן כאשר הוא לוקח את האבנים ושם אותם מראשותיו הוא לא מניח אותם באופן של צורת ס' אלא באופן של צורת מ' סופית, מכל ארבעה צדדיו, כי הרי ההכנה לכך

כאשר אנחנו עוסקים בדברי תורה ודברת בם, העבודה היא לעסוק בתורה שמתחילה באות ב' במדרגת ודברת בם, אבל לא באופן שיתגלה לה מדרגת הפירצה של הרוח צפוני-נית שהיא שורש כל הקלקול כולו. ולכן אין אדם קונה את רוב חכמתו אלא בלילה שהוא זמן הפירצה של הרוח צפוני, ומשם עיקר עסקו של האדם ב"ודברת בם", לתקן את הפירצה של רוח צפון ולהביאה למדרגת השלמות של הב'. א"כ שלמות מדרגת הב' שהיא מדרגת הבריאה היא לגלות את יחידו של עולם והתורה וישראל, תלת קשרים מתקשרים דא בדא, זה הב' שמצטטרפת לא' בבחינת השלש. ויתר על כן - שלושה אלה האור אין סוף שורה בתוכם בבחינת חד שלמעלה מהשלשה קשרים שהוזכר פעמים הרבה, שהחד שורה בתוך השלש קשרים שזה עומק מדרגת הד'. זו היא תכלית כל הבריאה כולה, ודברת בם, דביקות שלימה בו יתברך שמו.

זה היה המהלך שהם הלכו במדבר ארבעים שנה בארץ לא זרועה, הם הלכו במדרגה שהב' הפך להיות במדרגה של מ', זה הוא דור דעה שקיבל את התורה. הוא היה במדרגה של ודברת בם, הם הלכו מסביב למשכן, משכן איקרי מקדש במדרגה של הב', אבל לא ב' פרוצה, אלא ב' מוקפת. ולא במדרגה של ס', אלא היא הופכת להיות במדרגה של מ', זה עומק התיקון.

בעומק זה מדרגת ריח ניחוח בסוד הבושם, אז בושם בדרך כלל נכתב עם ש', אבל ש' מתחלף עם סמך וזה אותיות ב' ס' ומ', זה סוד כל המהלך של ריח ניחוח לפניו יתברך שמו, הריח ניחוח שעולה ממציאות הבריאה השלמה כאשר הב' נתקנת והופכת להיות היקף שלם שאין בו פירצה, אלא הפתח נעתק מהצפון שכולו פתוח לכל אחד מארבעה פתחים. וזהו מעין אהל של אברהם, אבינו, זה במדרגת גומל חסדים, אבל בשלימות יותר זה בבחינת יעקב שנתבאר ד' פתחים של ד' נשותיו, וההיקף נתקן שגם הס' עולה ונתקן יחד עמו, זה הופך להיות במדרגה של מ' שזו מדרגת התורה, זו היא המדרגה של ודברת בם. לפי זה

מילון ערכים בארמית אדב

אדב. אמרו (שהש"ר, פ"ג, ז) עד שלא חטא אדה"ר, היה שומע הקול אדיבון. לשון נדבה, וא"כ אות אל"ף אינה עיקר.

והיפוך אדב, דאב, כמ"ש (דברים, לג, כה) וכימין דבאך. וכן דאבון נפש (שם, שם, כח). ולשון דאב, ד-אב, כי אב התחלה ומקור לכל. ולעומת כך אות דל"ת כמ"ש לעיל, היא פיזור, פתח - דלת, שדרכו הדבר יוצא לחוץ ומתפזר, ובפנים נעשה דל, וכמ"ש (תהלים, פח, י) עיני דאבה מני עני. ואזי נעשה בחינת אד, שהוא פיזור לד' קצוות, כנ"ל.

והוא מ"ש שלהי סוטה, והאמת תהא נעדרת, שנעשית עדרים עדרים והולכת לה. והיינו שמתפזרת לד' רוחות, ובפנים במקום אמת, נעשה בדא, היפך אמת, כמ"ש (מלכים, א, יב, ב) בחדש אשר בדא מלבו, ופרש"י, לשון כזב. ונתהפך לאותיות אבד, שנתפזר ונאבד.

וזהו יום אידם, יום חגם, כי זהו יום שבדאו להם מלכם. ובעומק, מועדי ישראל מחוברים זה עם זה, ג' רגלים, בסוד חזקה של מועדים, והבן היטב. ולעומת כך יום אידם, כל יום הוא יום לעצמו, פיזור, ואין חיבור עצמי בין ימי אידיהם. והשורש לכך, כי יצירת האדם תחלה, כמ"ש (בראשית, ב, ו) ואד יעלה מן הארץ, ואח"כ (שם, ז, ז) ויפח באפיו נשמת חיים. ושורשם של אוה"ע באד יעלה מן הארץ, עפר, לשון פירור, פר-ע. ולכך האומות נפרדים לע' אומות. וכן כל אומה ואומה יש לה יום איד משלה. ואף באותה אומה, אין כל ימי אידיהם מחוברים זה לזה, אלא נפרדים זה מזה. ולעומת כך יש בישראל פסח - שבועות - סוכות - ושמיני עצרת רגל בפני עצמו, ד' ימים טובים וכללות אחד, בחינת א-ד דתיקון.

ולכך אצל אוה"ע שורש ימי אידיהן הוא דאב, לעומת ימי חגם של ישראל אדב, נדיבות לב, ונדיבות מעשה. וכמ"ש לגבי עליה לרגל (סוכה, מט, ע"ב) דרש רבא, מאי דכתיב "מה יפו פעמיך בנעלים בת נדיב", מה יפו פעמותיהן של ישראל בשעה שעולין לרגל, "בת נדיב", בתו של אברהם אבינו, שנקרא נדיב, שנאמר נדיבי עמים נאספו עם אלהי אברהם. ועיין מהרש"א שם. וזהו שורש הדין שנאמר בעליה לרגל, לא יראו פני ריקם (שמות, לד, כ), אלא יביא עולת ראיה, שיסודה נדבה. ועיין בספר מגנזי הגר"ח (סימן י"ד) בגדר איסור זה. ואף שחובה להביאם (עיין רש"י במנחות, צ, ע"ב, ד"ה משמע להוציא), מ"מ גדר יסוד החיוב הוא להביא נדבה, והבן.

ולכך מצות הרגל, לשמח אף בני ביתו ועניים, כי הנדבה חלק ממהות היום.

מילון ערכים בקבלה

אגר

אגר, א-ג"ר, ג' ראשונות. והיינו שמכח אות א', בחינת כתר, כנודע, נאגרים כל הג"ר ונעשים לאחד. וכתר - א"א, רחמים. ולכך אף כל הג"ר הם רחמים, וכמ"ש בגר"א (ספ"י, פ"ו, מ"ה) וז"ל, ג"ר כולם רחמים גמורים, עכ"ל. ולכך אין שבירה בג"ר, כי כולם אגורים יחד (עיין עץ חיים, ש"ט, פ"ו, מ"ב). וזהו שורש אחדותם בגולגולת.

ולמטה נעשה איחוד הג"ר בגרון, ג"ר-ון. וזהו אחדות בעיקר בא"א, שבינה דא"א ירדה בגרון, ושם מתאחדים כל הג"ר, מכח הבינה. וכתב בתורה אור (למהר"ם פאפירש, תרומה) וז"ל, ג"ר, חשיבות כאחד, וכולם נכללים בה (בבינה), כטעם היכל קה"ק שהוא בינה, וכולל כל הג"ר, קדש חד, קדשים תרין (ע"ח, שער ט"ל, פ"א), עכ"ל. וכן יש אחדות הג"ר מכח החכמה, וזה נגלה בעיקר מכח החכמה סתימאה דא"א, שבו זה סתום ואגור הכל בחכמה.

ולעולם עיקר אחדות הג"ר נגלה בא"א. אולם באו"א, אין עיקר האחדות בבחינת ג"ר, כתר - חכמה - בינה, אלא בבחינת חב"ד, ואף הם נקראים ג"ר, כי כאשר לא מונים את הכתר, ומתחילים מן החכמה, אזי ג' ראשונות הם חב"ד, כי דעת נמנה במקום הכתר, כנודע. ונקרא ג' ראשונות, וג' ראשים, והבן.

קבלה

מילון ערכים בקבלה

אגרוף

בלבביפדיה קבלה

אגר

עץ חיים

עם פירוש בלבבי משכן אבנה
שער דרושי הצלם - דרוש ג'

וכן יש אחדות הג"ר מכח הדעת, וכמ"ש הגר"א (תיקונים, תיקון כא) וז"ל, דעת כולל ג"ר, עכ"ל. וכתב שם וז"ל, דתיקון ג"ר כחדא, והוא ע"י הדעת, עכ"ל. ועיי"ש עוד בדבריו, ובתיקון ע' (ד"ה דביה אתכלילן). ובעומק הדעת אוגר את כל הקומה כולה.

ובחינה נוספת בג"ר, הוא בבחינת א"ת - ב"ש - ג"ר. והיינו שאוגר את הקצוות, והוא בחינה שלישית, ג-ר, שלישי מן ההתחלה ושלישי מן הסוף. ולעולם כח האגירה המוחלט הוא מכח השילוש, בבחינת חוט המשולש לא במהרה ינתק.

וכן מכח הג"ר ברישא, שנאגרים שלושתם, נעשה כח אגירה אף בחג"ת ונה"י, שיש אגירה של כל שלש יחדיו, שנאגר כח"ב - חג"ת - נה"י, יחדיו אגירה של שלש שלש, והבן.

ומכח הג"ר נעשה אף אגירה במלכות, שבה מדרגת גר, גרים. ונקראים גרים, מלשון שנאגרים ונגררים לכנסת ישראל. ונקראים (יבמות, עט, ע"א) "גרים גרורים", מהצד הנפול שבגרים. ועיין ע"ז (ג, ע"ב). והם היו שואבי מים לעדה. ונקראים גרורים מלשון גרירה, כמ"ש בתורה תמימה (דברים, כא, כג) וז"ל, שנגררו עצמן בעל כרחן אחרי ישראל, עכ"ל. אולם עיין רש"י (ע"ז, ג, ע"ב) וז"ל, גרים גרורים, מאיליהן מתגרין ואנן לא מקבלינן, עכ"ל. ועיין עוד בדבריו שם (כג, ע"א, ד"ה גרורים).

ועיין ספר הנימוקים לר' אליהו בחור (אות ג, ערך גרה) וז"ל, דרכם בקצת מלות לכפול האותיות, כגון שאמרו גרים גרורים, עכ"ל. והיינו שכל שמו גר מלשון גרירה, ונאגר לכנסת ישראל. ולכך נעשו שואבי מים דייקא, כי דרך המים להיגרר, והבן. עיין רש"י (ויקרא, יא, ג, ד"ה גרה).

והגרים מפוזרים מלשון גרגירים. עיין רש"י (חולין, קכא, ע"ב, ד"ה אמר חזקיה). וע"י האגירה נעשה צירוף לגרגירים אלו, והם הם הגרים גרורים.

בלבביפדיה קבלה אור

כתר

כתר - כרת. וכתוב (יהושע, ט, כג) ועתה ארורים אתם ולא יכרת מכם עבד וחטבי עצים ושאבי מים.

ועוד. ארור - ברך, גימט' כתר עם הכולל, בסוד כללות ההפכים.

חכמה

מחשבה, מזיד. וכתוב (תהלים, קיט, כא) גערת זדים ארורים.

ועוד. אמרו (סוטה, מט, ע"ב) ארור אדם שיגדל חזירים, וארור אדם שילמד את בנו חכמת יוונת.

ועוד. חכמה, כח-מה. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן מא) וז"ל, וסוד ארה לי, לבטל כ"ח עתים של לבנה, שהם כ"ח מחנות שכינה, ארה נוטריקון ארבעה ראשי השבוע, כי ד' פעמים ז', שהם ד' שבועות, הם כ"ח ימים של לבנה, כ"ח מלאכים שממונים על כ"ח אתוון שבדאוריתא, עכ"ל.

ובקלקול, היפך חכמה, תלמיד חכם, עם הארץ. ועליהם נאמר (דברים, כז, כא) ארור שכב עם כל בהמה. עיין פסחים (מט, ע"ב). ועיין זוה"ק (בראשית, כח, ע"ב. וח"ב, קיט, ע"א) ע"ה הם שרץ, ונשותיהם שקץ, ועל בנותיהם נאמר ארור שכב עם כל בהמה.

בינה

יין. ואמרו (ויק"ר, שמיני, יב) וישת מן היין וישכר ויתגל (בראשית, ט, כא), שמתוך כך אמר (שם, שם, כה) ארור כנען. ועיין מחברת הקודש (שער פורים).

ועוד. תשובה. ועיין מגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קז) וז"ל, נ' יום של תשובה, שיש בהם אל"ף רי"ש שעות, שכן כ"ד פעמים נ' עולה אל"ף רי"ש, לכן אמר ארה לי, שרמז על ה' של תשובה שהיא אל"ף ר' שעות בנ' יום, זה נרמז במלת ארה, עכ"ל. ועיין זוה"ק (ח"ג, קיא, ע"א) ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, אמאי עבד עבדים, אלא עבד להווא עבד עולם, דאיהו עולמו של יובל.

דעת

בלעם. וכתוב (במדבר, כד, ו) לכך ארה לי. ועיין ר' חיים פלטיאל (לך לך, יב, ג) וז"ל, מקללך - זה בלעם. מקללך אאר, בגימט' בלעם הבא לקלל את בניך, עכ"ל. וכן הוא בבעל הטורים (ומקור הדברים במדרש הגדול, לך, ג). והשורש נחש, כמ"ש (בראשית, ג, יד) ויאמר ה' אלקים אל הנחש, כי עשית זאת, ארור אתה מכל הבהמה וגו'. ועיין בכורות (ח, ע"א). והוא בחינת כלב - עמלק. ואמרו (ב"ק, פג, ע"א) תניא ר"א הגדול אומר, המגדל כלבים כמגדל חזירים, למאי נפק"מ, למיקם עליה בארור.

ועוד. דעת המתהפכת. ואמרו (ב"ר, לג, סד) ארורים הרשעים, שמהפכים מדת הרחמים למדת הדין.

ועוד. דעת המכרעת. ואמרו (יומא, נב, ע"ב) והתניא, איסי בן יהודה אומר, חמש מקראות אין להם הכרע וכו', ארור.

ועוד. למעלה מן הדעת. ואמרו (מגילה, ז, ע"ב) אמר רבא, חייב איניש לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי.

חסד

אברהם. וכתוב (בראשית, יב, ג) ומקללך אאר. ועיין רוקח (סידור התפלה, שמו"ע, מגן אברהם) וז"ל, מגן אבות, מ"ב תיבות, כנגד מ"ב אותיות בפסוק ואברכה מברכך ומקללך אאר ונברכו בך כל משפחת האדמה ובזרעך, עכ"ל. וכנען עבד אברהם הוא אליעזר (עיין זוה"ק, ח"ג, קג, ע"א), ונתקן ע"י שימושו לאברהם, ונתהפך מארור לברוך. ועיי"ש (קנח, ע"א). ועיין שער הגלגולים (הקדמה לו). וספר גלגולי נשמות (לרמ"ע מפאנו, אות ל). ושער הפסוקים (חיי שרה).

ועוד. "אברהם קראו הר". ארורה, אור-הר. כ"כ רמ"ע מפאנו (מאמר הנפש, ח"ב, פ"ד). וכן לוט, בחינת ארור שינק מאברהם, עיין שער הפסוקים (לך לך).

ועוד. מים. וכתוב (במדבר, ה, יח) מי המרים המאררים. ומזה הלשון "ארור". ועיין מגלה עמוקות (בלק) וז"ל, לכה נא ארה לי, מלשון יאורים, עכ"ל.

גבורה

יצחק קראו שדה, שדה תפוחים. וכתוב (דברים, כח, טז) ארור אתה בעיר וארור אתה בשדה.

ועוד. גבורה. וכתוב (שופטים, ה, כג) אורו מרוז אמר מלאך ה' ארו ארור ישביה כי לא באו לעזרת ה', לעזרת ה' בגבורים. וכתוב (ירמיה, מח, י) ארור עשה מלאכת ה' רמיה, וארור מנע חרבו מדם.

ועוד. על יצחק אמרו (ב"ק, חיי שרה, נט) א"ל (אברהם לאליעזר) אתה ארור, ובני ברוך, ואין ארור נתדבק בברוך.

ועוד. גבריאל. ועיין מגלה עמוקות (בלק) וז"ל, "ארה לי", בגימט' גבריאל, עכ"ל.

תפארת

יעקב. וכתוב (בראשית, כז, כט) ארריך ארור. ולהיפך כתיב (במדבר, כג, ז) לכה ארה לי יעקב. ומדתו אמת. וכתוב (מלאכי, א, יד) וארור נוכל. וחלקו תורה, וכתוב (דברים, כז, כו) ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת.

נצח

נצח, צד מעלה, תקומה. ואמרו (ויק"ר, קדושים, כה) שאילו נאמר ארור אשר לא ילמד, לא היתה לו תקומה, אלא ארור אשר לא יקים. ועוד. סוד דרך. וכתוב (דברים, כז, יח) ארור משגה עור בדרך.

הוד

נו"ה, תרי סמכי קשוט, אמונה. ובדקות, נצח - אמונה, הוד - צל האמונה. ועיין זוה"ק (ח"ג, קג, ע"א) כנען כתיב ביה (בראשית, ט, כה) ויאמר, ארור כנען עבד עבדים יהיה לאחיו, הכא אולפינא, מאן דאפיק גרמיה מצלא דמהימנותא, אתחזי למהוי עבד לעבדי עבדיך.

ועוד. עיין ספר הקנה (ד"ה סוד ועונש גלגול עריות) וז"ל, הבא על אחותו, פוגם באחיות, הם בינה וגבורה, הוד ומלכות, ואם זה הארור בא באחותו, גורם חיבור באחיות גואי ובאחיות בראי, עכ"ל.

יסוד

עיין שושן סודות (אות תכד, סוד ויתן לך אלקים) וז"ל, אורריך ארור, ירמוז לצדיק יסוד עולם, והארורים ירמוז לקליפות החיצוניות הסובבים לברית העליון, עכ"ל. ועיין מגלה עמוקות (תולדות). ויוסף נמכר לעבד, לעבד ארור. עיין שער הפוסקים (וישב).

וברוך, ביסוד, כנודע בכונות. ואמרו (ב"ר,

מבראשית עד ארור אתה מכל הבהמה, שבעים פסוקים.

נפש

מעשה, בפועל. ועיין מלבי"ם (משפטים, כב, כז) וז"ל, ומקללך אאר - שהם רק יקללו בדיבור ולא יזיק לך, ואני אאר אותם בפועל, עכ"ל. ואמרו (ע"ז, נב, ע"א) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה, משעת עשיה קם ליה בארור.

רוח

כח הבוחר, לתאוה או להכעיס. ועיין ציוני (כי תבא) וז"ל, דע איש המעיין מהני ארורים האמורים בפרשה, אם אדם יכפור באחד מהם, ר"ל דין העצות המבוארים, קים ליה בארור, אמנם אם יעבור על מצוה דרך תאותיו איננו בעונש הזה, עכ"ל.

נשמה

עיין לקוטי תורה (ירמיה) וז"ל, ארור היום אשר ילדתי בו - הנה המשמש מטתו ביום מוליד נפשות מגולגלים סובלים יסורים. והנה חלקיהו כשברח מפני אחז שהרג נביאים, שימש מטתו קודם הבריחה ביום, ולכן קלל היום שגרם אותו השימוש להיות נשמה מגולגלת לסבול כ"כ צער, עכ"ל.

חיה

עיין מגלה עמוקות (תזריע) וז"ל, ע"ה נקראו בהמה, כמ"ש בקדושין, על בנותיהם הוא אומר, ארור שוכב עם בהמה, ורשעים נקראים "חיה", שטורפין ודורסין ואוכלים (בחינת "ארורים הרשעים"), והצדיקים נקראים עופות, עכ"ל.

יחידה

כתיב (בראשית, יב, ג) ומקללך אאר. ובחזקוני על אתר, לשון "יחיד".

חיי שרה, ס) א"ר יוסי בן רבי דוסא, כנען הוא אליעזר, וע"י ששרת אותו "צדיק" באמונה, יצא מכלל ארור לכלל ברוך. ובברית, איכא ברכה וקללה, ברוך וארור. ועיין זוה"ק (רלו, ע"ב). ואמרו (זוה"ק, בראשית, נח, ע"א) בשעתא דלייט קב"ה עלמא, דכתיב (בראשית, ג, יז) ארורה האדמה בעבורך, אמר אדם קמי קב"ה, רבש"ע, עד מתי יהא עלמא בלטיותא, א"ל עד דיתליד לך בן מהול כגוונא דילך, והווי מחכאן עד שעתא דאתיליד נח, וכיון דאתיליד חמא ליה גזיר רשים באת קדישא, וחמא שכינתא מתדבקא בהדיה. ובקלקול אמרו (שם, קמג, ע"ב) ארורה האדמה וגו', דלא תהא עבדין פירין ואיבין כדקא יאות.

מלכות

שם. ואמרו (ב"ר, וידא, מט) רב כי הוה מטי להמן בפורים, אמר ארור המן וארורים בניו, לקיים מ"ש (משלי, י, ז) ושם רשעים ירקב.

ועוד. אות. ארור עולה בגימט' אות. עיין ברית כהונת עולם (מאמר הסתר אסתיר, פרק לט). ורזא דמהימנותא (דף עו). ועוד. אמרו (סוטה, ט, ע"ב) אמר הקב"ה, אני אמרתי יהא (נחש) מלך על כל בהמה וחיה, ועכשיו (בראשית, ג, יד) ארור הוא מכל הבהמה ומכל חית השדה. ועוד. שבועה. ואמרו (שבועות, לו, ע"א) תנא, ארור, בו נידוי, בו קללה, בו שבועה, עיי"ש. ועוד. שורש לגרים. ואמרו (הוריות, יג, ע"א) גר קודם לעבד משוחרר, זה היה בכלל ארור, וזה לא היה בכלל ארור. אולם עיין במד"ר (נשא, ח) בשביל הגרים הגרורים הארורים האלו.

ועוד. מדה שביעית. ואמרו (ב"ד, כ, ו) כשם שבהמה ארורה מן החיה שבעה, כך נחש ארור מבהמה שבעה. ומוליד לז' שנים (בכורות, ח, ע"א). ואמרו (במד"ר, נשא, יד)

עץ חיים עם פירוש בלבבי משכן אבנה

היכל חמישי ♦ שער דרושי הצלם ♦ דרוש ג'

והנה הגדלה זו בחב"ד נשלמה בג' שנים האחרים נמצא הז"א עתה בן י"ב שנים ויום אחד, וכבר הוא נשלם במוחין כולם ולכן חייב להתענות מד"ס ביוה"כ בן י"ב שנה ויום אחד: והיינו שבג' שנים שהם י' י"א י"ב הושלם במוחין כולם שהם חב"ד דיליה.

עיין בש"ש שכתב וז"ל, "ולע"ד דברי רבינו צריכים תלמוד, דהלא כתב לעיל דאין בחינת החינוך לקטן אלא מבן ט' שנים עד שנת י"ג ויום אחד, ומאי שנא תענית יוה"כ שמד"ס חייב להתענות מכל המצוות כולם, ועיין שו"ע ס' תרט"ז. ועיין בבלח"י שכתב דהיינו כי בגיל י"ב הוא חייב בתענית יו"כ מד"ס לכל הדעות, משא"כ בגיל י"א הוא פלוגתא בפוסקים אי חייב או לא. וכתב עוד הבלח"י שאע"פ שכבר כתב לעיל שחייב בחינוך מגיל ט' ויום אחד, מ"מ התם מיירי שאין חשש סכנה כתענית שעות וכדומה ולכן חייב קודם, אך תענית גמור של יו"כ דין חינוך שלו הוא רק בגיל י"ב.

ברם לפי מה שנתבאר לעיל, דמה שכתב הרב שכאשר הוא בן ט' שנים ויום אחד הוא התחלת חינוך הקטן 'למצוה', היינו בחינת 'מצות עונה' שהוא שמירה מהרהורי עבירה בבחינת 'ונשמרת מכל דבר רע', וענינו בגיל ט' ויום אחד הוא מחמת שאז הוא ראוי לביאה. נמצא שאינו שייך לכלל דיני החינוך, אלא בכל גיל יש את דין החינוך השייך לאותו פרק, ולפ"ז הקושיא מעיקרא ליתא. אולם בגיל י"ב ויום אחד, מיירי בענין דין חינוך של 'עינוי', שהוא כל ענין תענית יו"כ, ונבאר.

והיינו כי דוקא בגיל י"ב שנה ויום אחד, הוא ראוי לחינוך במצוות עינוי דיו"כ, והוא מחמת שאז הוא קיבל את כל המוחין דיליה, והרי הוא עתה 'בר דעת', דהיינו שיש בו כבר דעת מגולה כנ"ל, ומחמת שדין תענית יו"כ הוא 'תענו את נפשותיכם', ומבואר בדברי רבותינו שאמנם כפשוטו יוה"כ בא לכפר על חטא העגל, אך שורש חטא העגל הוא חטא אכילת עץ הדעת טוב ורע, עץ הדעת דייקא, ולכן עינוי דיוה"כ הוא עינוי נפש, כלומר אינו רק עינוי של גוף כפשוטו שמענה את הגוף ומונע ממנו מאכל ומשתה, אלא הוא בבחינת 'תענו את נפשו' תיכם', נפש דייקא, שיסודו הוא 'עינוי הדעת', עינוי שבא לתקן את אכילת עץ הדעת. ולכן מכיון שבגיל י"ב שנה ויום אחד יש בו דעת גלויה כנ"ל, הרי הוא מחוייב מדין חינוך בתענית יו"כ, דין עינוי נפש, עינוי הדעת. והיינו שבחינת איסור האכילה דיו"כ הוא בסוד 'שמקיא' את אכילת עץ הדעת טוב ורע, כבחינת

מקיא חלב שינק משדי אימו, והיינו דווקא מצד שהוא בר דעת, שמקיא את החלב שינק משדי אימו על דברי תורה^א, ודו"ק.

אמנם חסר עדיין כל בחי' הכתר לגמרי, וזה נשלם בשנת י"ג שנה ויום אחד וכמ"ש בע"ה: וכפי שהתבאר ויבואר להלן, שכתר דז"א אינו חלקו הגמור, אלא הכתר שלו שייך לעליון, כי ז"א הוא ו"ק שנעשה לו ג"ר, והרי הוא ט"ס ואין לו י"ס גמורים^ב.

יסוד הדבר שיש בז"א רק ט"ס הוא משורש א"א, שגם א"א יש בו רק ט"ס^ג, אולם בז"א חסר לו כתר, לעומת כך לא"א חסר מלכות, כי אין לו מלכות גמורה אלא רק בחינת עטרת היסוד שכלולה ביסוד, כי המלכות דיליה שייכת לעתיק.

וקודם זה צריך שנבאר בחי' הכתר דז"א מה ענינו דע כי המוחין דז"א שהם חב"ד נתלבשו תוך נה"י דתבונה כנ"ל אשר נתרוקן או"פ שלהם ונכנסו אלו המוחין באותן חיצוניות הכלים של נה"י תבונה והיה להם לאו"פ דז"א: והיינו כי נתרוקנו הנה"י מפנימיותם, שאורם עלה למעלה, ונשארו הכלים בחיצוניותם, ונכנסו לז"א, והאור שבהם הם אורות חדשים חב"ד דז"א שבאו מזיווג דאו"א.

אך כתר דז"א נעשה מחצי הת"ת דתבונה טבורא ולמטה: והיינו משליש תחתון דת"ת דאימא, וע"ז הקשה בהגהה, כי במ"א נתבאר שמתחיל מהחזה שהם ב' שלישים דת"ת דתבונה, ועיין בהגהת השמ"ש דביאר דמש"כ כאן היינו בתחילה כשנכנסו רק המוחין דאמא והיינו ישו"ת דכללות, אך כמבואר לקמן בדרוש ד' אחר שנכנסו מוחין דאבא שהם או"א עלאין דכללות, אזי הוא עולה ולוקח לכתר שלו ב"ש ת"ת דאמא.

ונבין את עומק מהות הדבר, הנה השורש העליון לבחינה זו הוא בא"ק, והיינו מהיכן בא"ק מתחיל אבי"ע, וכפשוטו בדברי מהרח"ו מבואר שאבי"ע מתחיל מטבורא דא"ק, שהוא שלישי תחתון דת"ת דילה, אולם מבואר במפרשים, בגר"א ובלשם, שעתיק עצמו מתחיל מן החזה עד הטבור, ותחילת עולם האצילות שהוא א"א מתחיל מן הטבור ולמטה.

ותפיסה זו נמצא בכל מדרגה ומדרגה, שעיקר המדרגה מתחילה מן הטבור של העליון שהוא תחילת קומת העולם התחתון, אולם בחינת עתיק שבאותו עולם מתחיל מן החזה של העליון, מחמת היות עתיק בחינת ממוצע בין העולם העליון לעולם התחתון.

א רש"י ברכות סג ע"ב.

ב וכפי שהתבאר בארוכה בשער מוחין דצלם שיש בגניזו הארה של י"ס גמורים בסוד הנה"י החדשים דתבונה, אך עיקר הארה זו היא הארה דלעתיק לבוא במבי"א.

ג אולם התבאר במק"א שא"א הוא שורש י"ס גמורים, אך היינו ביחס לתתא כי המלכות שלו הוא עתיק, ונעשים א"א ועתיק חד, אך ביחס לעצמו יש בו רק ט"ס ואין בו מלכות גמורה.

מעתי, כאשר ז"א הוא בתפיסה של קטנות, הוא מחובר לעולם התחתון, ולכן כשהוא מקבל מוחין בתחילה הוא מקבל רק בחינת מוחין דאמא דכללות ישו"ת שמהות ישו"ת הם לצורך ז"ן, בחינת השפעה ששייכת לעולם התחתון, אולם בגדלות כשהוא מקבל מוחין דאו"א עלאין שעיקר מהותם הם שייכים לעולם עליון, נמצא שבערך הזה ז"א מקבל בחינת הארת עתיק דאותה מדרגה, ולכן אז הכתר שלו מתחיל מן החזה, ולא מן הטבור, ודו"ק.

והוא עצמו בב' בחינותיו החיצונים ופנימים שהוא החיות שלו נעשה כתר לז"א ואינו כעין הנה"י שלה שמסתלק פנימותם כנ"ל: והיינו כי כתר דז"א, הן האור הפנימי שהם המוחין דכתר, והן הכלים שהוא הכתר עצמו, הם מן התבונה. משא"כ המוחין דז"א שנעשו ע"י כלים דתבונה שנתרוקנו מאורם, אור של ז"א נכנס בהם. ונמצא כי כתר ז"א (מתחלתו) איננו זולת מחצית ת"ת התחתון דתבונה עצמה בפנימי מיותו וחינוניתו וכאשר יסתלק הכתר הזה ישאר ז"א בלי כתר רק מחכמה ולמטה: והיינו כי הכתר הוא בסוד 'השראה', והשראה היא 'קרובה להסתלק', בבחינת מה שאמרו רז"ל על דברי תורה שנמשלו לכלי כסף וכלי זהב שקשה לקנותם, ומאידך קל לאבדם ככלי זכוכית.

וביחס לכתר, 'כלי זכוכית' היינו מלשון זך, ז"ך אותיות, כי הכתר אינו אלא השראה, ולכן קל לאבדו ככלי זכוכית, כי המוחין דז"א שנעשו חלק מבנין הז"א קשה יותר לאבדם, משא"כ בחינת הכתר שהוא רק בסוד השראה קל יותר לאבדו, ודו"ק.

שהקטן אע"פ שאין לו מוחין יש לו ראש שלם: ביאור הענין כפשוטו, היינו שיש לקטן ג"ר דפרטות, ובכל שלב יש בו ג"ר דפרטות דאותה מדרגה, ואפילו כשהוא בעיבור במעי אימו שהוא באופן 'שראשו בין ברכיו', והיינו כי יש לו מוחין שהם ג"ר דו"ק דאותה מדרגה.

ועיין בש"ש שביאר דברי הרב שהכוונה שיש לז"א את מוחין חב"ד דיליה, אך אין לו מוחין דכתר, אולם נראה יותר לבאר בפשטות כנ"ל דקאי על ג"ר דפרטות דאותה מדרגה, שבכל מדרגה יש לקטן ראש שלם שהוא ג"ר דפרטות דאותה מדרגה, כנ"ל.

והטעם לפי שכבר ידעת כי א"א הוא הכתר: והיינו כפי שהתבאר בהבחנה שיש בין א"א לז"א, שא"א הוא גם ט"ס אלא שיש בו כתר ואין בו מלכות גמורה, והיינו כי א"א מתחיל מן הכתר, כי הוא כתר דאצילות, וז"א יש בו מלכות אך אין בו כתר גמור, ולכן הוא מתחיל מן החכמה.

אך ז"א נמנה מחכמה ולמטה לכן כתר חוץ ממנו ונעשה לו מחדש לכן אין הכתר שלו נעשה כי אם אחר שנגמר השלמת כל ט"ס והנה נבאר אח"כ בע"ה בחי' כתר ז"א מה ענינו: והיינו שעצם מציאות הדבר שהוא ז"א ולא א"א, הוא גופא שורש ההגד"ה רה שאין לו כתר, כלומר כתר עצמי שלו, אלא רק כתר מת"ת דאימא פנימיותו וחיצוניותו.

ועיין בש"ש" שהביא שפעמים נאמר דכתר דז"א נעשה מת"ת דא"א, ותירץ דהיינו שת"ת דא"א מתלבש בת"ת דאו"א כשנמשכים לתת מוחין לזו"ן.

בעומק, הם ב' מהויות של כתר שמקבל הז"א, מת"ת דאו"א, ומת"ת דא"א. והיינו כי התפיסה הפשוטה היא שהמדרגה העליונה הקרובה לתחתון היא הנותנת לתחתון את חלקיו, והוא סוד ההשתלשלות, וביחס הזה היינו ת"ת דאימא, תבונה, שהיא הקרובה אליו, היא הנותנת כתר לז"א, ומשליש תחתון דילה דייקא. אולם יש תפיסה עליונה, והיא מצד שורש מציאות כתר דאצילות שהוא א"א, ואזי ז"א הוא מקבל כתר מהתפיסה העליונה שהוא מא"א עצמו, ובפרטות הוא מת"ת דא"א דייקא, והוא מצד מה שז"א מלביש במקום טבורא דא"א, לעומת או"א שמלבישים מחג"ת דא"א, וישסו"ת מהחזה, והיינו שכאשר ז"א מקבל את כתרו בשלמות הוא עולה למקום חזה דא"א, ודו"ק.

והיינו כי יש קשר מצד השתלשלות ויש קשר מצד המהות. דוגמא בעלמא, הנה ספירת התפארת מצד ההשתלשלות היא קשורה לגבורה ומשתלשלת ממנה, אך מצד מהותה אינה בחינת קו שמאל, אלא קו אמצע. הכא נמי, ז"א מצד השתלשלות הוא שייך לאו"א, אך מצד מהותו הוא שייך לא"א, שזה 'אריך' וזה 'זעיר', ודו"ק.

והיינו כי דבר שמשלשל מדבר, אינו בהכרח מלמד על קשר מהותי של שורשו של התחתון בעליון, אלא הוא רק עובר שם, 'דרך מעבר', וכבר התבאר במק"א שאו"א שקומתן קצרה אינן אלא בחינת 'מעבר' לזו"ן, ודו"ק. ולכן את עיקר כתרו מקבל ז"א מן א"א, והבן.

ונראה לי חיים, שצ"ע בטעם זה. ואפשר דקאי לעתיק שלקח הכתרים של ז"ת דב"ן שנעשו מהם זו"ן: וצריך להבין מה הבנתו בסוגיין ומה הוקשה לו מסוגיא דתחילת עולם התיקון.

ונקדים, דהנה מהרח"ו הבין שז"א מקבל את כתרו משורש א"א, ועיין בש"ש שכתב דהגהת מהרח"ו קאי אדבריו לעיל 'לפי שכבר ידעת כי א"א הוא הכתר', והיינו דבא לבאר סבת הדבר שכאשר מסתלק כתר דז"א הוא עולה לא"א, והיינו

כי א"א הוא שורש כתר. ולפ"ז הוקשה לו דהנה כאשר נבנה עולם התיקון אז עתיק לקח משם מ"ה את כל הי"ס דכתר, ומשם ב"ן לקח את הה"ס ראשונות דכתר, ג"ר דחכמה, ד"ר דבינה, וז' כתרם של הז"ת. וא"א לקח משם מ"ה י"ס דחכמה, ומשם ב"ן לקח ה"ס תחתונות דכתר. לפ"ז נמצא שכל הכתרים בין דמ"ה ובין דב"ן נלקחו לעתיק, לעומת כך א"א לקח בחינת חכמה, כי גם מה שיש בו מכתר דב"ן מהוא רק ה"ת שהם רק מהת"ת דכתר. וא"כ לפ"ז קשה היאך ז"א מקבל את כתר משורש א"א, וכשיסתלק כתר הוא עולה לא"א, הרי הכתרים של הז"א לקח אותם העתיק, ולפ"ז היה צריך ששורש כתר יהיה בעתיק, וכן כשיסתלק כתר יהיה לעתיק. ולכך הוא מיישב דמה שכתב כאן קאי על עתיק, שהוא שורש הכתר דז"א.

והוא דוחק, כי סוכ"ס כתב כאן א"א. ונראה לבאר, שהם ב' סוגיות שונות, כי בעולם התיקון מיירי מאילו חלקים דמ"ה ודב"ן נבנו פרצופי האצילות, ואמת שעתיק לקח את כל הכתרים, וביחס הזה מהות שורש הכתר בכללות שייך לע"תיק. אך בסוגיין עניינו הוא מהיכן שורש הכתר דז"א עצמו, בעלמא דידן, שכתר דעולם האצילות הוא א"א דייקא, משא"כ עתיק שאמנם הוא גם נקרא כתר דאצילות אך הוא הכתר שגם עולה מתתא לעילא, וביחס הזה הוא שייך לעולם העליון, בחינת ממוצע בין א"ק לאצילות, ולעולם רישא דעולם התיקון הוא א"א, מלעילא לתתא, ומצד שורש ז"א שהוא בא"א, כתר דפרטות דיליה הוא מקבל משורש א"א, ולכן כשהכתר שלו מסתלק הוא עולה לא"א דייקא. ואין הכי נמי שהשורש הגנוז של כל הכתרים כולם הם בעתיק, אך ביחס לז"א שורש כתר הגלוי הוא בא"א.

ונחזק, שבדקות, מה שכתר דז"א מסתלק הוא משורש עתיק, שהוא בחינת הכתר שעולה מתתא לעילא, כי עתיק הוא השורש של כל תנועה שמתתא לעילא. ביחס הזה א"א הוא השורש לכתר דז"א מלעילא לתתא, ועתיק הוא השורש לכתר דז"א שעולה מתתא לעילא ומסתלק, דהיינו שעתיק גורם שמתחילת בניין הכתר דז"א הוא לא יהיה חלק ממנו, אלא יהיה בסוד השראה שקל לאבדה ככלי זכוכית כנ"ל. אך מ"מ כיון שא"א הוא עיקר בנין מדרגת הכתר דז"א לכן א"א הוא שורש כתר, ולכן גם כשהוא מסתלק בפועל הוא מסתלק לא"א, אולם כאמור תנועת הסילוק הוא מכח עתיק, אך כיון שבפועל הוא מסתלק מחמת חטא התחתונים, לכן הוא עולה לא"א, רישא של עלמא דידן, כתר דעלמא דידן. ובעומק, מה שהכתר עולה מחמת החטא היינו מצד הקלקול, אך מצד התיקון הוא בבחינת שעולה לשורשו בעתיק, מלכות דא"ק, ודו"ק.

ונשלים תחלה ענין תשלום י"ג שנים ויום א' ואח"כ נבאר בחי' הכתר. והענין כי הנה מחצית של ת"ת תבונה וגם נה"י החדשים דתבונה כולן יורדין בראש ז"א ומתפשטין גם מאחוריו עד רישא דרחל נוקבא דז"א כדלקמן, וכל המשכה זאת נגמרה בשנה א', ואז נגמר הז"א בן י"ג שנים ויום א' וחייב בכל מצות כי כבר הוא איש שלם, וכבר היה לו תחלה י"ב שנים ויום א' ועם זו השנה הרי י"ג שנים ויום א': התבאר לעיל"ה שהנה"י החדשים היינו מה התבונה מקבלת תמורת הכלים דנה"י הישנים שניתנו לז"א להיות לו חב"ד. והתבאר שם שהנה"י החדשים אלו הם עומדים מאחורי ז"א בצורת ל"ב, ובעומק הם המוחין שבכתר דז"א, אולם הם מתפשטים בכל קומת לאה עד רישא דרחל.

נמצא שיש בז"א ב' בחינות מוחין, כי נה"י הישנים הם כלי המוחין דז"א חב"ד דילה, ג"ר דו"ק דכללות דז"א. והנה"י החדשים הם המוחין שבכתר דז"א.

להבין בטעם מה שמהרח"ו דקדק לכתוב שגם הנה"י החדשים יורדים בזמן זה. ועיין בש"ש שהקשה ממק"א שכתר דז"א נעשה ביום אחד, ומדוע נצרך שנה שלימה. וביאר שהם ב' שמועות, ולפי השמועה דידן שלוקח שנה שלימה היינו מחמת שגם שלישי חסד דת"ת דז"א עולה כנגדו, וכשזה מתחיל לעלות זה מתחיל לירד. לעומת זאת לפי השמועה הב' שלוקח לכתר יום אחד, אינן תלויים זה בזה אלא עליית החסדים לוקחת כל השנה, והכתר ביום אחד אחר עליית החסדים.

ובעומק קושית הש"ש היינו שהכתר סגי ליה יום אחד, וכמו שהדעת ירדה בסוד עטרת היסוד לקח לה יום אחד, וכן הדעת עצמו שירדה לדעת דז"א לקח לה יום אחד, הכי נמי הכתר צרייך לקחת יום אחד.

אולם לפי מה שנתבאר שיש ב' בחינות מוחין, מעתה נצרך למוחין שבכתר שהם מהנה"י החדשים, שנה שלימה, ולכתר יום אחד. ואמנם החב"ד דז"א לקח להם ג' שנים, י' י"א י"ב, אך שונים המוחין שבכתר מהמוחין דחב"ד, כי הכתר הוא סוד כללות, אחדות, וביחס הזה גם המוחין דיליה סגי בשנה אחת ולא בעי ג' שנים. והוא כדוגמת תפילין של יד שהם בפרשיה אחת ובתפילין של ראש הם מחולקים לד' פרשיות, והיינו מחמת ששורשם אחד, וזו דוגמא הפוכה, ודו"ק. וכן הוא בע"נין הדעת שפעמים נמנה ב' חלקים שהם ה"ח וה"ג, ופעמים הוא אחד, הכא נמי המוחין לתתא לוקח להם זמן של ג' שנים, וכל שכן הו"ק שכל מידה לוקחת שנה שלימה, אך הג' מוחין דכתר שהוא בסוד כללות מספיק להם שנה אחת.

ח בשער מוחין דצלם.

ט ומלפניו בצורת מ', ועיין שם שהוא בחינת צלם ששורשו בצלם דלעת"ל, שהמ' והל' הם מקיפים, חוץ מן הכתר שנעשה מחצי ת"ת דתבונה שגם הוא מקיף, ואינו לפי הסדר של הצלם הפשוט שהצ' הל' והמ' הם החב"ד דז"א ורק הכתר מקיף, ודו"ק.

י והוא מפורש להדיא בדברי מהרח"ו בשער מוחין דצלם.

והוא הטעם שמהרח"ו הזכיר ענין המוחין דכתר שבאים מהנה"י החדשים, והוא כדי לבאר הטעם שנצרך שנה ולא סגי יום אחד כפי שהיה צריך לכתר עצמו לבד. והיינו כי מחד הם מוחין לכן לא סגי להוא ביום אחד, אך מאידך הם מוחין שבכתר ולכן סגי להו בשנה אחת ולא בעו ג' שנים, ודו"ק.

נמצא שבגיל י"ג שנים ויום אחד יש בו לא רק כתר אלא גם מוחין שבכתר, שמ"חמת כן הוא נעשה בר דעת גמור, ואזי הדעת שעלתה מתתא לעילא, היא עולה עד הכתר, והיינו עד המוחין שבכתר, ולא רק עד הדעת שבחו"ב. ונחדד, שבמשך השנה השלימה הושלמו המוחין שבכתר, כי הדעת עלתה עד לשם, אולם ביום האחד הוא מקבל את ההשראה של הכתר, ואז הוא נעשה גדול גמור.

ואח"כ נבאר פירש שני ביום א' הנוסף. והנה עם היות שאלו הב' בחי' אם התפשטות (הכתר) עצמו דז"א עד רישא דנוקבא: והיינו המוחין שבכתר שהם הנה"י החדשים שהתפשטו מאחוריו עד רישא דנוק' שהיא רחל.

ואם עליית דעת זה בכתר מלמטה למעלה: והיינו כנ"ל הדעת שעולה עד הכתר, שעלה והאיר לחסדים הסתומים, ויתר על כן עלה לחו"ב שברישא, ועלה עד הכתר, עד המוחין שבכתר, דעת שבכתר.

עכ"ז שניהן נעשין בשנת הי"ג: כנ"ל, שכל זה נעשה בשנת הי"ג שהם המוחין שבכתר שהם הנה"י החדשים, ואזי הכתר עצמו בסוד השראה יורד ביום אחד, כדוגמת עטרת היסוד שגם לקח יום אחד והוא מחמת היותו בסוד הדעת, שהדעת מהותו שעולה עד הכתר, ולכן הוא ג"כ יום אחד.

גם טעם ב' ליום א' הנוסף על השנה כי הנה השליש חסד תחתון שעולה עד הכתר הוא עולה יותר מלמטה (נ"א מלמעלה) מסיום ת"ת ז"א שלישי התחתון אשר שם, ואמנם הכתר אינו יורד שם עד סיום שלישי הא' דת"ת שהוא עד החזה לבד ואותו השיעור שבנתיים שעודף שהתחיל לעלות תחלה אותו שלישי תחתון זהו בחי' יום א' העודף על י"ג שנים והרי עתה ז"א שלם וחייב בכל המצות שהוא מבן י"ג שנה ויום א': והיינו כפי שמבאר הרב להלן בעליית שלישי תחתון דת"ת הנכפל מהב' שלישים של החסד דת"ת המגולים ונעשו ד', והשליש הד' ניתן לכתר דנוק', והשליש הג' עולה להצטרף עם השליש העליון הסתום ביסוד דתבונה, שגם הוא נכפל, ונמצא שהם ג' שלישים במקום שהיה סתום, ושנים מהם עולים לכתר כפי שעלו ב' שלישי בחו"ב, והשליש התחתון הנשאר בשאר בת"ת דז"א יחד עם הב' שלישים שהם השליש המגולה הנכפל שנשאר בת"ת.

והיינו כי לפי הביאור הראשון מה דשלקח יום אחד היינו השראת הכתר, מדין מדרגת 'השראת הכתר', והמוחין דכתר הם לקחו שנה שלימה. אך לפי הפירוש השני, היום אחד הוא הזמן של עליית השליש הנ"ל שעלה לכתר, ונמצא שהוא

יום אחד מדין 'המוחין שבכתר', כי הרי הוא נעשה מוחין דכתר יחד עם השליש המכוסה שנכפל.

ונחזק את הדברים בלשון הרב, והיינו דכיון שהשליש התחתון העולה הוא מהח' סדים המגולים שנכפלו, והוא השליש הג' כי השליש הד' ניתן לנוק' לכתר שלה, ונמצא שבין השליש הג' הזה העולה לבין הב' שלישים שהוא השליש המכוסה הנכפל יש עודף, שהוא המקום שהכתר אינו מגיע כלומר הנה"י החדשים שעומ' דים מאחוריו, ועליית העודף הזה הוא לקח יום אחד.

עולה מזה יסוד עצום ונורא, כי נמצא שהכתר דז"א עולה מן התפארת שלו, מהב' שלישים דחסד דת"ת המגולים, והיינו כי ניחא מה שכתר דתחתון נעשה מת"ת דעליון שהוא חצי ת"ת דתבונה כנ"ל, אולם כאן מתבאר שהוא נעשה מחסד דת"ת דז"א, ונמצא שהכתר נבנה מב' ת"ת שמתחברים, ת"ת דתבונה ות"ת דז"א.

בעומק הוא מיסוד מה שנאצל בחתילה עיגולים ויושר, ומדין יושר יש 'ראש', ומדין העיגולים יש נקודת 'אמצע'. מעתה מדין היושר הכתר הוא הראש, ולפי זה הוא בא מלמעלה ועומד בראשו של הז"א, אך מדין העיגולים הכתר בא מנקודת האמצע, מת"ת דז"א. ובעומק כתר בכללות הוא מסוד העיגולים, וביחס הזה שורש הכתר הוא מנקודת האמצע. ולכן הוא נבנה גם מנקודת האמצע של הז"א, וגם מנקודת האמצע של התבונה, בינה, שיורדת לרישא דז"א.

והיינו שמחד מצד המוחין שבכתר, מהותם הם המוחין שהם ברישא, ומאידך הכתר עצמו יסודו עיגולים, נקודת אמצע. אולם גילוי נקודת האמצע דהכתר, מתגלה דווקא ע"י המוחין שבכתר, שהם מגלים שהכתר יסודו בעיגולים, ולכן דווקא מאותו שלישי הנכפל מהב' שלישים, עולה השליש הג'. והד' ניתן לכתר דרחל, והיינו שעד שם מגיע המוחין שבכתר בסוד הנה"י החדשים שיורדים מא' חורי רישא דז"א, עד הת"ת, עד רישא דרחל, כתר דרחל, ודו"ק.

וביתר חידוד, הכתר דז"א נבנה הן מדין הכתר עצמו שהוא בו מת"ת דאימא, מדין עיגול כפשוטו, מדין כללות הכתר, גולגולת בסוד השראה, מלעילא לתתא, והן מדין המוחין שבכתר, מתתא לעילא, כלומר הם הנה"י החדשים שיורדים עד ת"ת דז"א להאיר לשליש תחתון דת"ת דז"א הנכפל שיעלה מתתא לעילא לבנות את הכתר דז"א, נמצא שמחיבור ב' בחינות הת"ת, ת"ת דתבונה ות"ת דז"א נבנה הכתר משורש נקודת האמצע, ובזה מתגלה עומק כל בנין הכתר, שכל יסודו בעומק הוא 'תפארת', והוא סוד יעקב, סוד הדעת שעולה עד הכתר. נמצא שכתר וטבור שורשם אחד, הכתר הוא אמנם למעלה, אך מאידך שורשו בסוד עיגולים וביחס הזה הוא נקודת אמצע, ודו"ק.